TELLIJATELE

Eestis on kallis äri teha

Saku Õlletehase juhi Margus Kasteina sõnul muutub äritegemine Eestis üha kallimaks. Tootjad on võtnud osa hinnatõusust enda kanda ja see on ärile kahjulik. ▶Tööstus

GASELL

Ärimudel: võtta raha pisikeste tükkidena

"Seda mõtet, et võtaks kohe palju raha, meil erinevalt konkurentidest ei olnudki," räägib juba aastaid kiiresti kasvava Directo omanik **Martin Rinne**. ▶8

Äripäev

Esmaspäev, 25. jaanuar 2016
nr 16 (5376) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0893	0,9180	9,3527	91,7660	30,51	-0,065%

LIVIKO ja jaekettide kaitsjad Harju maakohtus, nende advokaatide töö võib riigile minna maksma 600 000 eurot.
FOTO: ANDRAS KRALLA

Kulukas kohtuasi

▶ Livikot, Selverit, Maximat ja Rimi ning nende töötajaid kartellileppe kohtuasjas kaitsvad advokaadid on esitanud juba 600 000 euro eest arveid, mis kohtuniku eksimuse tõttu võivad jääda maksumaksja kraesse ▶4-5

KINDLUSTUS

Tuberkuloosihaige jäi elukindlustuseta

"Kindlustuse silmis olen suhteliselt laip," tunnistas tuberkuloosi põdev Kuldar, kes puuduva elukindlustuse tõttu ei saa kodulaenu. Kindlustuste sõnul keeldutakse lepingust harva. ▶6-7

FOORUM

Venemaa ekspordib korruptsiooni

Endiselt jõuab Eestisse Vene ärimeeste musta raha, tõdesid korruptsioonivastase võitluse eksperdid. "Korruptsioon on ahvatlev, lihtne, kasumlik ja paindlik," leiab Venemaa ajakirjanik. ▶10

INVESTOR

Nafta jääbki kõikuvaks ja riskantseks

"Ma ei ole päris kindel, et soovitaksin väikeinvestoril nafta hinnale panustada," ütleb Swedbanki makroökonomist Øystein Børsum musta kulla hinna mõjutajate üle arutledes. ▶16-17

KOLUMN

Kaire Uusen: Mujal saab kohalik alati rohkem palka kui võõras. Meil on tihti vastupidi.

Ajakirjanik pakub välja viis sammu, kuidas Eesti saab rikkamaks ja edukamaks. ▶14

ÄRIPÄEV 25. jaanuar 2016
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

TEGIJA

Rein Loik paistis silma vastutustundega

Tallinna Lennujaam on üks neid ettevõtteid, mille jaoks tähendas osalemine vastutustundliku ettevõtluse indeksi konkursil kuldmärgise ehk kõrgeima tunnustuse saamist. Tallinna Lennujaama juhatuse esimehel Rein Loigul on heameeleks ja rahuloluks põhjust.

Ettevõtlusminister Liisa Oviir tunnustas eelmisel nädal lõpus kuldmärgisega peale Tallinna Lennujaama veel mitut ettevõtet: ABB, Eesti Energia, Tallinna Vesi, Swedbank, Manpower, Ericsson Eesti Tallinna tehas, ISS Eesti, Uuskasutus MTÜ, Loodusvägi ja Villapai.

TÄNA ÄRIPÄEVA VEEBIS

Kui korrumpeerunud on erasektor?

Millised oleme me võrdluses Taaniga – kõige madalama korruptsioonitasemega riigiga maailmas? Justiitsministeerium on saanud valmis uuringu, mis sellele küsimusele vastab. Jälgi kajastust Äripäeva veebist. UURI ARIPAEV.EE-ST

PROFESSOR Maaja Vadi räägib, missugused on äri-korruptsiooni tagajärjed.

PÄEVA FAKT

10 000

uut töökohta lõi Amazon eelmisel aastal Euroopas. Ka sel aastal plaanib ettevõte Euroopas rajada mitu tuhat uut töökohta ning siinsel turul üha enam kanda kinnitada. Lõviosa uutest töökohtadest hakkavad paiknema Suurbritannias.

TSITAAT

„Ettevõtja on ühiskonnas väärtuse looja ja rikkuse juurdetekitaja, aga mitte püha lehm. Õige hõlma ei hakka keegi, aga maksud tuleb maksta. Ausast konkurentsist on ettevõtjal ainult võita.
Juhtkiri 22.01

HOMME

Kaubandusfirmad kavatsevad tellimustega veel ühe sammu automaatsuse poole astuda.

LOE ÄRIPÄEVAST

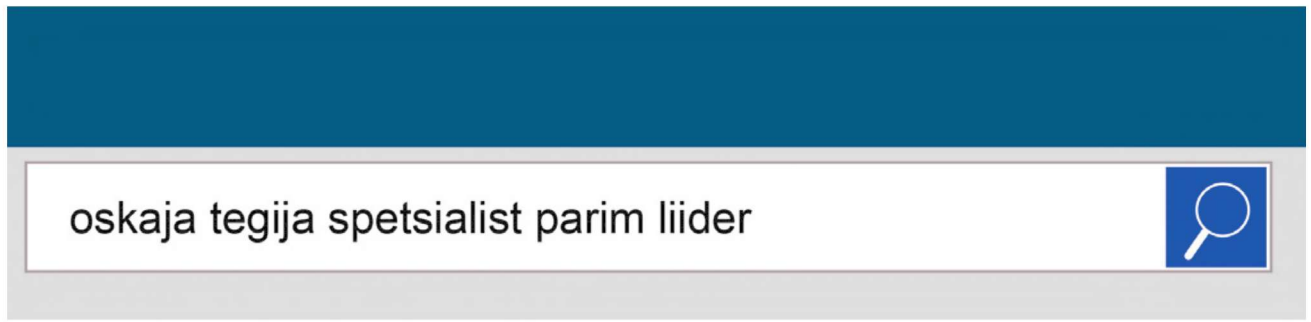

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Oskajate leidmine muutub järjest keerulisemaks

Üliväikese majanduskasvu, digitaliseerimisega tugevneva konkurentsi ja muutuste kiirenemise meres ujuvad juhid on praegu väljakutse ees, mis oluliselt keerulisemad kui eales varem.

Kust leida oskajaid? Kust leida kompetentseid juhte ja võtmetöötajaid? Kuidas inimeste kompetentsust suurendada?

Seda kompetentsuse nälga on näha igal tasandil. Valitsuskoalitsioonist alates. Heaks võrdluseks on Soome, kus valitsust juhib end ettevõtluses tõestanu. Isegi kui Soome peaministril Juha Sipilal ei õnnestu täiel määral riigi konkurentsivõimet suurendavad radikaalsed muudatused (millest olulisem ehk tööaja pikendamine sama palga eest), on arutelu ikkagi käimas ja see on hea märk. Soovitakse midagi tõsist teha. Ja see viib edasi. Ei öelda, et olemegi enam-vähem seal, kus ongi meie koht, ja sellega tuleb leppida.

Keskkond muutub järjest raskemini ennustatavaks. Kuid sama oluline või olulisem veel on kompetentsuse vajadus ka ettevõtetes. Ümbritsev keskkond muutub järjest halvemini ennustatavaks. Hiina. Venemaa. Valuutakursid. Toorainete hinnad. Maksuregulatsioon. Kassavoo raskem ennustamine. Globaalsete konkurentide kiire turule tulek. Palgasurve. Infrastruktuuri väsimine.

Mõjutegurite nimekirja võiks lihtsalt pikendada, Äripäevaski mõtleme nende peale iga päev. Paneme siia juurde veel tööealise elanikkonna vähenemise riigis ja regioonis tervikuna, mis tähendab omakorda, et vähemaks jääb ka oskajaid inimesi.

Võtmetöötaja roll organisatsioonis kasvab. Hea tippjuht laseb tal ka riskida. Võtame näiteks maksu- ja tolliameti, kes viimastel aastatel suuresti just oma võtmetöötajate initsiatiivil on kohandanud organisatsiooni ümber ja ühest küljest koondanud, kuid teisalt võtnud lisaülesandeid, parandanud maksulaekumisi ja leidnud ka ise lisaraha palgatõusudeks. Eeskuju vääriv näide teistele avaliku sektori ametitele, ja mitte ainult.

„Hea tippjuht laseb võtmetöötajal riskida.

Üheks lahenduseks kompetentsete inimeste leidmisel on julgemalt piiri taha kiigata. Heaks näiteks on Eesti suurfirmades seas üks kiiremaid kasvajaid, laevaremondi- ja ehitusfirma SRC Group, kelle eestlastest omanikud palkasid endale nõukogu esimeheks Norra suurettevõtja, oma valdkonna vaieldamatu tegija. Lootus on tema abil siis mõne aastaga oma käibele poolsada miljonit eurot lisada.

Eesti firma suutis siiski huvi äratada, ehkki mees oli harjunud tegelema firmadega, kelle käibed ühe või mitmegi nulli võrra suuremad.

Me hakkame vähehaaval juba harjuma mõttega palgata välismaalt töötajaid. Aga kui paljud Eesti ettevõtjatest mängivad täna mõttega palgata välismaalt endale sisuliselt ülemus? Siduda oma ettevõttega inimene, kes regulaarselt annab sulle näiteks nõukogu koosolekutel sisulist nõu, mitte ei kinnita vaid esitlusi. Inimene, kes on kompetentne ja kes ka päriselt lööb strateegilistes juhtimisotsustes kaasa.

Arenemisvõimalus ambitsioonikatele ja võimekatele. Teine võimalus on muidugi anda ettevõttes rohkem ja julgemalt arenemisvõimalusi nendele, kellel on ambitsiooni ja tahtmist, aga samas ka küllaldaselt võimeid oma senist kompetentsi laiendada.

See tähendab ühelt poolt riskimisjulgust – pole ju ette tagatud, et see, kellest loodetakse tulevast võtmetöötajat, selleks tõepoolest ka kasvab –, teisalt aga ka investeeringut tema koolitamisse ja arendamisse.

MÜÜA KASVAVA METSA RAIDEID
aastaringi oksjonivabalt
Info 515 9890

KAANON KINNISVARA
MÜÜA
arendusprojekt
Tartus Ihastes
(korrus- või ridaelamumaa krundid, 0,6 ha)
Hind: 250 000 €
Tel. 527 8595
Endla 6, Tallinn | Riia 24, Tartu | www.kaanon.ee

Äripäeva käsiraamat
teadjalt tegijale
kasiraamat.aripaev.ee

Ehitusuudised.ee
Värsked uudised ehitus- ja kinnisvarasektorist

KÄTTESAADAV ERGONOOMIKA

TOOL BRISTOL
€ 370,-
+ KÄIBEMAKS

Parandab rühti ja treenib seljalihaseid

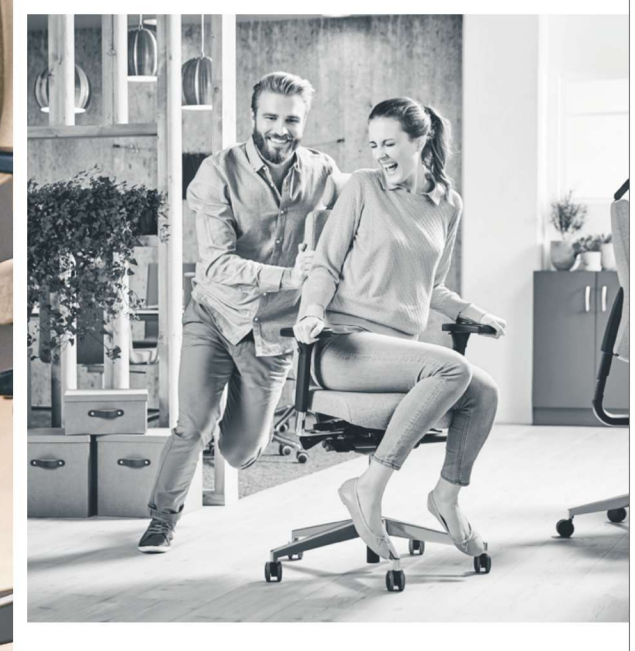

KONTORITOOL WATFORD
€ 335,-
+ KÄIBEMAKS

Musta ja beeži kangaga

TOOLID, **MIS ISTUVAD HÄSTI**

AJ pakub parimaid sisustuslahendusi juba 40 aastat. Pikaajalised kogemused muudavad meid oma ala asjatundjateks. Meie valikus on üle 15 000 toote kontorisse, kooli, lattu ja tööstusele. Vaata **ajtooted.ee**

ÜLLATAVALT PALJU™

ÄRIPÄEV 25. jaanuar 2016
toimetaja Kristi Malmberg, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

Janek Kalvi:
Liviko edu on saavutatud ausas konkurentsis ning AS Liviko ei ole oma konkurentidega mingeid keelatud kokkuleppeid sõlminud.

Liviko juht on kinnitanud, et kartelliasi rajaneb valedel eeldustel ja põhjendamatutel süüdistustel

Taust
Viinakartelli karussell läbi aja

Süüdistuse kohaselt sõlmis AS Liviko 2009. aasta juunis ja juulis konkurentsi kahjustava kokkuleppe madalama hinnaklassi viina müügiks konkureerivate ettevõtjatega Rimi Eesti Food AS, Maxima Eesti OÜ, Prisma Peremarket AS ja AS Helter-R.

Riigiprokuratuuri pressiesindaja Kadri Tammai sõnul kasvas süüdistus välja 2012. aastal OG Elektra ja Liviko kartellikahtlusest. Menetluse käigus OG Elektra vastu tõendeid ei leitud ja ettevõttele süüdistust ei esitatud. Liviko asjas alustati kriminaalmenetlust 2012. aastal.

Ettevõtted leppisid kokku, et 40protsendise alkoholisisaldusega pooleliitrise ASi Liviko ja temaga konkureerivate äriühingute Altia Eesti ASi ja Liiwi Heliis ASi tarnitavate madalama hinnaklassi klaastaaras viina jaehind tõstetakse 63,50 kroonile (4,06 eurole). Hindade ühtlustumine toimus 2009. aasta 9.–14. juulini.

Riigiprokuratuuri saatekirja kohaselt esitati süüdistusakt koos ettenähtud lisadega üldmenetluse kohaldamiseks kohtule 25. aprillil 2014. Harju maakohus andis süüdistatavad kohtu alla 11. juunil 2014. Teo aegumistähtaeg kukkus 31. juulil 2014.

Süüdistuse kohaselt pani Liviko konkurentsi kahjustava kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevuse toime Liviko müügidirektori Kärt-Ragnar Kitse, müügijuht Ivar Grossevi ja võtmekliendihaldurite Rando Galini ja Hallar Ränki kaudu, nende tegude toimepanemise eest vastutab AS Liviko.

Kits, Grossev, Galin ja Ränk tegutsesid ühise teoplaani ja tööjaotuse alusel.

Nende tööjaotuses oli määratletud, milliste Livikoga konkureerivate jaeettevõtjatega neist igaüks peab läbirääkimisi, vahendab teavet teiste ettevõtjate osalemise kohta ning jälgib ettevõtjate tegutsemist vastavalt kokkuleppele.

Prokurör esitas kohtule tõenditena kirjad, milles muu hulgas oli märge mitte kasutada sõna "kokkulepe", sest see on seadusega vastuolus.

Liviko on protsessi algusest peale rõhutanud oma süütust. Liviko juhatuse esimees Janek Kalvi on märkinud, et firma edu on saavutatud ausas konkurentsis ning Liviko ei ole oma konkurentidega mingeid keelatud kokkuleppeid sõlminud.

KOHTUASI

Kartelliasi ähvardab krõbeda arvega.

Juhtum jõudis aeguda

MARTA JAAKSON
marta.jaakson@aripaev.ee

Ringkonnakohus tühistas eelmisel nädalal varasema kohtuotsuse, mis mõistis Liviko ja poeketid süüdi viina hinna kokkuleppe sõlmimises, ning mõistis Eesti riigilt menetluskulude hüvitamiseks välja ligi 600 000 eurot. Otsus tühistati põhjusel, et maakohtu kohtunik Velmar Brett tegi olulise eksimuse.

Kohtute pressiesindaja Anneli Vilu selgitusel peab süüdistatavate kohtu alla andmine toimuma selleks määratud eelistungil, ent viina müügihinna tõstmise kokkuleppe asjas seda ei tehtud. On vaid kohtunik Velmar Breti allkirjastatud kohtu alla andmise määrus, mis kannab 2014. aasta 11. juuni kuupäeva. Süüdistatava kuriteo aegumise tähtaeg jõudis kätte napilt poolteist kuud pärast kohtu alla andmist.

Viis aastat sai täis. See napp poolteist kuud oli aga liiga lühike aeg selleks, et teise astme kuriteo toimepanemises süüdi mõista. Seaduse järgi peab nii kohtu otsus kui ka selle jõustumine olema tehtud alates kuriteo sooritamisest viie aasta jooksul.

Selle eksimuse tõttu tuleb riigil võib-olla kinni maksta vastaspoole kohtukulud, mis spetsialistide hinnangul on kohati üllatavalt kopsakad ning ületavad mõnel juhul ka prokuröri nõutud ja Harju maakohtus välja mõistetud karistussummasid.

Prokurörina aktsepteerin kohtulahendit, kuid leian siiski, et kohtu alla andmisel ei rikkunud maakohus olulisel määral kriminaalmenetlusõigust.
prokurör Laura Feldmanis

Advokaadid summasid avaldada ei taha. Prokuratuur ega kohus ringkonnakohtu veel jõustumata otsust ajakirjandusele ei avaldanud. Osa kolmeteistkümnest vaidluses üles astunud advokaadist põikles menetluskulude avaldamisest kõrvale. Osa viitas, et määrus ei ole veel jõustunud ning seetõttu ei ole võimalik kulusid avaldada.

Maxima kaitsja Marko Kairjak rõhutas, et prokuratuur on avalikult teavitanud vaidluse jätkamisest riigikohtus ning teoreetiliselt võib juhtuda, et riigikohus tühistab ringkonnakohtu otsuse ja menetluskulud võivad seetõttu muutuda.

Mitu advokaati kinnitas, et ringkonnakohus otsustas enamiku seniseid menetluskulusid hüvitada. Nii seisab ka ringkonnakohtu otsuses.

Prokurör Laura Feldmanis kinnitas, et kavatseb ringkonnakohtu määruse riigikohtus vaidlustada. "Küsimus taandub sisuliselt sellele, kas Harju maakohtu poolt süüdistatavate kohtu alla andmine oli korrektne või mitte. Prokurörina aktsepteerin kohtulahendit, kuid leian siiski, et kohtu alla andmisel ei rikkunud maakohus olulisel määral kriminaalmenetlusõigust," kommenteeris Feldmanis.

13

advokaati ja nende abi kaitses kohtus kartellisüüdistuse saanud Liviko, Selveri, Maxima ja Rimi jaeketti ning nende praegusi ja endisi töötajaid.

25. jaanuar 2016 ÄRIPÄEV
toimetaja Kristi Malmberg, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

JAEKETTIDE esindajad 2014. aasta oktoobris maakohtus, kus neid süüdistati viina hinna kokkuleppimises. FOTO: ANDRAS KRALLA

↑ **KOHTUNIK** Velmar Breti eksimus võib minna riigile kalliks maksma. FOTO: DELFI/EESTI AJALEHED

Pane tähele
Eksimuse kõrge hind

nimi	ringkonnakohus	maakohus	kokku		kaitsja
Kärt-Ragnar Kits	2740,27*	38146,9*	40 887,17	Liviko	Erki Kergandberg
Ivar Grossev	2740,27*	38146,9*	40 887,17	Liviko	
Rando Galin	2740,27*	38146,9*	40 887,17	Liviko	
Hallar Ränk	2740,27*	38146,9*	40 887,17	Liviko	
AS Liviko	2740,27*	38146,9*	40 887,17	Liviko	Erki Kergandberg
Marge Saluste	5867,1	42635,82*	48 502,92	Prisma	
Prisma Peremarket AS	5867,1	42635,82*	48 502,92	Prisma	
Tiiu Valk	2972,72*	32482,84*	35 455,56	Selver	
Selver AS	2972,72*	32482,84*	35 455,56	Selver	
Rimi Eesti Food AS	12295,47	59830,99	72 126,46	Rimi	Margus Mugu ja Rauno Ligi
Maxima Eesti AS	2632*	43969,56	46 601,56	Maxima	
Marko Krusberg	3088	32416	35 504	Rimi	Varuli büroo
Robert Sibul	1497,17*	43286,4	44 783,57	Maxima	Varuli büroo
Ilja Kulikov	2688*		2688	Maxima	Varuli büroo
Vaido Padumäe	24010,39		24 010,39	Rimi	
Kokku			**598 066,79**		

* Ilma käibemaksuta

ALLIKAS. RINGKONNAKOHTU OTSUS

Tasub teada
Suured kulud

Üllatav on, et kohtualuste õiguskulud ületavad mõnel juhul prokuröri nõutud karistussumma. Harju maakohus mõistis Livikole rahaliseks karistuseks 1 276 000 eurot, millest kohe tasuda tuli 127 600 eurot. Liviko õigusabikulud aga on ilma käibemaksuta pea 200 000 eurot.

ASile Prisma Peremarket mõistis kohus rahalise karistuse 1 156 000 eurot, millest kohe tuli tasuda 115 600 eurot. Prisma õigusabikulud küündisid aga pea 100 000 euroni ilma käibemaksuta.

Rimi Eesti Food ASile mõistis kohus rahalise karistuse 3 584 000 eurot, millest tuli kohe tasuda 358 400 eurot, Rimi õigusabikulud küündisid veidi üle 70 000 euro.

Maxima Eesti OÜ-le mõistis kohus rahalise karistuse 1 907 000 eurot, millest kohe tuli tasuda 190 700 eurot, õigusabikulud küündisid pea 50 000 euroni.

Selver ASile mõistis kohus rahalise karistuse 2 956 000 eurot, millest tuli kohe tasuda 295 600 eurot, õigusabikulud küündisid 70 000 euroni.

Varuli advokaadibüroole tuleb hüvitada Marko Kusbergi, Robert Sibula ja Ilja Kulikovi esindamise eest üle 80 000 euro. Maakohus mõistis Kusbergile 29 400 eurot, millest tasuda tuli 2940 eurot, Sibulale 4380 eurot, millest tasuda tuli 438 eurot. Kulikovi mõistis Harju maakohus õigeks, talle tuleb riigil tasuda 2688 eurot.

3,58

MILJONI euro suurune rahaline karistus oli kõige suurema summana soolas Rimil.

Graafikatöödeks loodud!
UUS Thinkpad P-seeria

flex
SÜLEARVUTIKESKUS

Lenovo ThinkPad P50
› Intel i7 6820HQ 2.7Ghz
› 8GB mälu, 256GB SSD
› nVidia Quadro M2000M 4GB
› 15.6'' 1920 X 1080 IPS Matt
› Kaal: 2.5 kg, Aku: 6 tundi
› Windows 7 Professional 64 bit
› Garantii 3 aastat!
2399€ (tavahind 2799€)

ThinkPad P70
› Intel i7 6820HQ 2.7Ghz
› 16GB mälu, 512GB SSD
› nVidia Quadro M3000M 4GB
› 17.3'' 3840 x 2160 IPS Matt
› Kaal: 3.4 kg, Aku: 5 tundi
› Windows 7 Professional 64 bit
› Garantii 3 aastat!
3749€ (tavahind 4499€)

2015 Business Partner Gold Lenovo

✓ Kohapeal üle 100 erineva äriseeria sülearvuti!
✓ E-poest tellides kaup kätte 3 tunniga!*
✓ FLEX Sülearvutikeskus on suurim Lenovo sülearvutite müüja Eestis.

*Kehtib Tallinnas ja Tartus tellimustele, mis on esitatud tööpäeviti 10-16 ja kaup on kohal olemas. Transpordi hind 10€.
Hinnad sisaldavad käibemaksu 20%.

TALLINNAS: Mustamäe tee 29 TARTUS: Riia 128 flex.ee

25. jaanuar 2016 ÄRIPÄEV
toimetaja Kristi Malmberg, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

KINDLUSTUS

"Elukindlustuse silmis olen laip."

Kodulaenu küsija avastas end tupikus

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Vähemasti nime järgi peaks elukindlustus kindlustama inimese elu, kuid tegelikkuses jääb inimene, kelle elu habras ja kes tõesti oma elu kindlustamist vajab, sellise lepingu sõlmimisel hätta.

Tartu. Tööpäeva hommik. Lumi tuiskab ja hanged teevad kõnniteel liikumise raskeks. Kuldar, pikka kasvu noormees, tõttab üle hangede bussipeatuse poole, ühes käes joonistusmapp ja teises sülearvuti. Ta hüppab hetk enne uste sulgumist bussi ja istub esimesele vabale istmele. Kostub kõva köha. Kuldar pühib kõrvalistuja poolt koos köhaga lennanud piisad kätelt ja riietelt ja vaatab etteheitvalt eluheidikust naabri poole. See ei tee teist nägugi, köhib edasi ja naudib sooja bussisõitu. Kuldar väljub järgmises peatuses.

Tegemist on väljamõeldud kirjeldusega sellest, kui lihtne on tuberkuloosi nakatuda.

Kunstiakadeemias õppiv Kuldar hakkab korraga tundma pidevat väsimust. Kui sõbrad ta arsti juurde ajavad, saab ta diagnoosiks kopsupõletik ja saadetakse kahenädalasele ravikuurile koju, menüüks kanged antibiootikumid. Kuid kodusest ravimisest Kuldaril parem ei hakka, hoopis halvem. Tagasi arsti juures suunatakse ta kopsukliinikusse uuringutele.

> **Arvasin, et ehk tehakse mulle siis mingi karmim pakkumine, et maksan iga kuu suurema summa, nagu ekstreemsportlaste puhul.**
> **tuberkuloosi põdev Kuldar lootusest sõlmida elukindlustus**

Algab uus elu karmi diagnoosiga. "Kui tädid tulid minu juurde juba maskidega, sain aru, et midagi on väga valesti," räägib Kuldar. Ta sai uue diagnoosi – tuberkuloos, ja sissekirjutuse Maarjamõisa haiglasse.

Kuna kopsukliinikusse satuvad tuberkuloosidiagnoosiga enamasti eluheidikud, siis ei suutnud arstid esiti Kuldari haigust uskuda. "Arstid rääkisid, et korra oli neil ka üks noor naine seal tuberkuloosiga olnud, kuid tema suri haiglas kahe nädalaga ära," räägib Kuldar.

Kuna Kuldari seisund oli tõsine, tuberkuloos juba välja arenenud, siis kaalutakse isegi ühe kopsu eemaldamist. "Õnneks ei läinud noa alla, pääsesin," naerab Kuldar ja köhatab. Tema hallid silmad on kergelt vidukil, jume kahvatu, kuid energia ja humoorikas ellusuhtumine teeb paljudele tervisest pakatavatele inimestele silmad ette.

Taust
Töövõimetute arv kasvab

2010. aastal oli 16–62aastaste seas püsivalt töövõimetuid isikuid kokku 79 176, aastaks 2011 oli neid kokku 88 294. Aastaks 2015 on püsiva töövõimetusega isikute arv kasvanud juba 104 277 inimeseni.

Haiglasse, kus kõik kogu aeg maski kannavad, jäi ta neljaks kuuks, iga päev kolm süsti ja 14 tabletti. Et pärast nelja kuud kodusele ravile saada, tuleb haiglas anda kolm puhast kopsuproovi. Ja pärast peab veel aasta otsa allkirja vastu tablette neelama.

Kui paljudele tundub, et tuberkuloos on justkui keskaja haigus, siis on Eestis tuberkuloosihaigeid päris palju. Sellest lihtsalt ei räägita. "Enamik haigeid on vanainimesed – minul lihtsalt ei vedanud," nendib Kuldar.

Kui sa oled põdenud kopsutuberkuloosi, määratakse sulle esimesel aastal automaatselt 100% töövõimetust, räägib Kuldar. Kolm aastat tagasi määras arst talle töövõimetuse määraks 60%. "Töövõimetus määratakse igal juhul, isegi kui kopsus oli ainult väike täpike," räägib Kuldar. Sellest väiksest täpist kopsupildil võib aga saada suur probleem, mis ei lase eluga edasi minna.

Kuldar tahtis koos oma tüdrukuga eluasemelaenu võtta ja kodu soetada. Ühes laenu ja kodukindlustusega soovitas Swedbank tal teha ka elukindlustuse. Ja siis selguski, et sellega on probleem. Elukindlustus, mida Kuldar võtta saab, on seotud töövõimetuse määraga – kuid kui sul on see määr üle 60%, siis muutub elu kindlustamine keeruliseks.

Ka Swedbanki pressiesindaja Mart Siilivask nendib, et pank on seadnud tingimuse, et elukindlustust taotleval isikul ei tohi olla üle 60% töövõimetust.

Kuldar on hämmingus. "Arvasin, et ehk tehakse mulle siis mingi karmim pakkumine, et maksan iga kuu suurema summa, nagu ekstreemsportlaste puhul," räägib Kuldar.

"Kindlasti ei saanud olla 60% ainsaks takistuseks laenukindlustuse sõlmimisel kodulaenu võtjale. Tegemist on arusaamatusega," ütleb Siilivask ja lisab, et lepingu sõlmimine ja selle hind sõltuvad haigusest. "Näitena toodud tuberkuloosi puhul saab elukindlustust tavaliselt sõlmida pärast paranemist," ütles ta.

Kuldarile soovitatigi minna uuesti arst-

Müncheni konverentsil võib alata leppimine Venemaaga. Kudrin usub sanktsioonide vähendamist

Venemaa endine rahandusminister Aleksei Kudrin avaldas reedel Davosi foorumil lootust, et mõne nädala pärast Münchenis toimuval julgeolekukonverentsil tehakse esimesed sammud Venemaa ja lääneriikide leppimise suunas.

Sama ideed näis tugevalt toetavat koos Kudriniga Venemaa tulevikuväljavaateid arutanud paneeldiskussioonis osalenud Müncheni julgeolekukonverentsi juht, Saksa diplomaat Wolfgang Ischinger.

"Me näeme end osana kogu maailmast," ütles Kudrin, kelle sõnul loodab Venemaa liituda nii OECDga kui ka naasta koostöösse teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega. "Kõik osapooled peavad praeguse kriisi uuesti läbi mõtlema. See ei juhtunud kogemata ega kunstlikel põhjustel, see juhtus, kuna ühel ajahetkel ei arvestanud me piisavalt üksteise huvidega," ütles Kudrin. "Loodan, et Münchenis tehakse esimesed sammud lepituse suunas, esimesed ettepanekud."

↑ **VENEMAA endine rahandusminister Aleksei Kudrin.** FOTO: EPA

Sama teema tõstatas Ischinger, kelle sõnul võib USA senatis küll olla neid, kes soovivad Venemaad näha võimalikult nõrgana, kuid kindlasti ei ole see Saksamaa ega Saksamaa ettevõtjate suhtumine.

Tagasi normaalsete suhete juurde. "Me tahame stabiilset jõukat Venemaad, mis on meile mugav partner," ütles Ischinger, meenutades, kuidas paremate aegadel oli Venemaaga ärisuhetes ligi 6000 Saksa ettevõtet.

Sõna, mis Ischingeri sõnul on kõigi huultel, on "lahterdamine" (inglise keeles *compartmentalization*). Teisisõnu erinevate teemade käsitlemine eraldi. Ehk kui Venemaaga Ukraina tõttu vastuollu mindigi, siis on vaja aru saada, et Venemaa on siiski hea ja konstruktiivne partner, nagu näitas Iraani tuumakõneluste edukas lõpule viimine. Ja ka Süüria kriisi puhul ilmutab Venemaa valmisolekut koos lahendusi otsida, rääkis Ischinger.

Ta avaldas lootust, et Venemaa naaseb maailma juhtivate riikide ühendusse, mis praegu toimib ilma Venemaata jälle G7 formaadis. "Ma arvan et Venemaa väljaheitmine G8st ei olnud hea diplomaatiline samm," ütles Ischinger.

"See pole lihtne, kuid see on meie huvides, et Venemaa oleks meiega ühes telgis ja ka normaalne ärikliima oleks taastatud ja Minski lepingud ellu viidud," ütles Ischinger. Siis saab ületada ka selle tohutu lõhe, mis valitseb praegu lääneriikide ja Venemaa narratiivides maailmas toimuva kohta, mürgitades inimestevahelisi suhteid.

"Sakslased ja venelased tegelikult armastavad teineteist," ütles Ischinger.

Positiivse märgina Venemaa valmisolekust dialoogiks tõi ta äsja tulnud teate, et Venemaa plaanib Müncheni julgeolekukonverentsist osa võtta mitte ainult välisminister Sergei Lavrovi isikus, mis on traditsiooniline, vaid kohale sõidab ka peaminister Dmitri Medvedev. "Ma tõlgendan seda žesti kui Venemaa hea tahte märki, et rohkem oleks dialoogi ja vähem vastuseisu," ütles Ischinger.

Ka Kudrin ütles, et Venemaa peaks naasma G8 riikide hulka, et aidata lahendada maailma ees seisvaid probleeme. "Usun, et sanktsioone vähendatakse sel aastal, tuleval aastal," ütles Kudrin.

Geopoliitilise kriisi haripunkt hakkab seega Kudrini arvates mööda saama.

ÄRIPÄEV.EE

Ä Kommentaar

Pank vaid vahendab lepingu sõlmimist

MART SIILIVASK
Swedbanki pressiesindaja

Reeglina saab 90% klientidest sõlmida lepingu tavahinnaga või isegi tavahinnast soodsamalt, kui tervise üldnäitajad on korras (kehakaal normis, ei suitseta, ei põe krooonilisi haigusi). Krooniliste haiguste puhul lähtutakse haiguse andmetest. Mõnel juhul võib minna kindlustusmakse kallimaks ja mõnel juhul ei saagi lepingut sõlmida. Ekstreemspordi puhul lähtutakse harrastusest. Mõnel juhul võib kindlustusmakse olla suurem või keeldutakse ka lepingu sõlmimisest. Väga riskantseks loetakse alpinismi, osa motospordi alasid, lennusporti.

Eesti pangad ei sõlmi elukindlustuse lepinguid. Pank on vahendaja lepingu sõlmimisel. Elukindlustuslepinguid sõlmivad elukindlustusseltsid.

Töövõimetus ei välista elukindlustust

TRIIN MESSIMAS
SEB elu- ja pensionikindlustuse juhatuse liige ja müügivaldkonna juht

Töövõimetus ei ole kindlasti elukindlustusest keeldumise põhjus. Enamikul juhtudel saab töövõimetusega inimene elukindlustuskaitse, küll võib makse mõne haiguse korral olla suurem.

Kõnealusel juhul ei ole niivõrd oluline töövõimetuse määr kui haiguse vorm, kulg, see, kas ravi on lõppenud, milline on kopsufunktsioon jms. Kindlustuslepingut ei saa sõlmida, kuni tuberkuloosiravi on pooleli. Enamasti saab pärast ravi lõppu lepingu sõlmida. Keeldumine on võimalik üksikjuhtudel, kui kopsud on haigusest väga tõsiselt kannatada saanud, aga see on pigem väga harv otsus. Kui inimesel on osaline püsiv töövõimetus, näiteks on tal trauma tagajärjel jalg amputeeritud, siis elukindlustuskaitse saamisel ei ole see mingi takistus.

Lepingust keeldumine on pigem harv

MAREK VIIK
ERGO elukindlustuse riskijuht

Elukindlustuslepingu sõlmimine on enamiku haiguste korral siiski võimalik. Mõne haiguse korral võib lepingu sõlmimine olla seotud ooteajaga, mõne puhul aga kõrgendatud maksega. Kui haigus on väga raske ja paranemislootust ei ole, siis sellises olukorras tõesti ükski kindlustusselts enam elu ei kindlusta.

Igal juhul tasub avatud kaartidega kindlustama tulla. See välistab olukorra, kus lepingu sõlmimisel ei ole esitatud tõeseid andmeid, näiteks haigust, mis mõjutab oluliselt eluiga, ning me ei saa hüvitist hiljem seetõttu välja maksta. Selline olukord ei ole kellelegi meeldiv.

Näiteks infarkti ja insulti põdenud kliendil on võimalus leping sõlmida aasta pärast diagnoosi saamist. Lisaks tuleb arvestada ilmselt ka standardmaksest kõrgema maksega. Sama on ka HI-viiruse kandjaga. HIVst ei parane, aga saades regulaarset ravi, võib elada kaua, seega täiendava riskimaksega on ka lepingu sõlmimine võimalik.

← **TUBERKULOOSI** põdev Kuldar ei saanud pangast kodulaenu, sest tal ei õnnestunud sõlmida laenuks vajalikku elukindlustust.
FOTO: ANDRAS KRALLA

Puruhaige ei lähegi elu kindlustama

likku kontrolli, et äkki on töövõime veidi taastunud, kuid Kuldari sõnul see nii ei käi – tema kopsumaht ei saa kunagi endiseks.

Kindlustus on mõeldud tervetele. Kui Kuldarit vaadata, siis ei saa küll aru, et tal midagi viga on. Kuid kui ta peab kiiresti trepist üles minema, võtab see ta hingeldama. Nagu ka ahelsuitsetaja. Ja ta kõhatab teistest sagedamini – nagu gripihooajal enamik inimesi. Õnneks on ta elukutseks loominguline tegevus, ta on kunstnik ja graafiline disainer, kes isegi kopsuhaiglas olles tööd edasi tegi. Haiglast välja saades oli tal laual kaheksa tööpakkumist. "Võidu ma ei jookse, kuid elan üle. Ei mõtle sellele kõigele palju. Aga kindlustuse silmis olen suhteliselt laip," ohkab Kuldar.

Haigete kopsudega inimestele soovitatakse tavaliselt kolida kuskile pehmema ja soojema kliimaga piirkonda. Ka Kuldarile soovitasid arstid Vahemere-äärset kliimat kosumiseks. Kui küsida, et kui talle kümne aasta pärast helistada ja uurida, kuidas läheb, siis kus ta sel hetkel on, vastab Kuldar: "Ilmselt kuskil palmisaarel!"

Tõenäoliselt elab ta seal õnnelikult ja ilma elukindlustuseta…

> **Töövõimetus ei ole kindlasti elukindlustusest keeldumise põhjus.**
> **SEB elu- ja pensionikindlustuse juhatuse liige Triin Messimas**

Perearstide liidu juhi Anneli Talviku sõnul on ka tema ise kindlustusseltside palvel koostanud patsientide tervisehindamisi ning enamasti on tegemist tervete inimestega, kes elukindlustust soovivad.

"Mina ei hinda riski, mina olen arst ja hindan inimest arsti seisukohast. Pean küsima tema kaebuste ja varasemate haiguste kohta, teen läbivaatuse ja kinnitan allkirjaga nii oma leiud kui ka selle, et meil patsiendiga selline jutt oli. Inimene on andnud allkirja selle kohta, et arst võib tema andmeid kindlustusseltsiga jagada. See, kuidas riski hinnatakse, kas inimene saab kindlustuse või mitte, ja millise, otsustab kindlustusselts. Neil on seal vastavad tabelid riskide ja välistuste kohta," selgitab Talvik.

"Korra oli mul endal väike trauma ja siis uurisin ka neid tabeleid. Mulle tundus siis, et väikese kaaluga asjad on pandud ühte patta suure kaaluga asjadega. Tookord küsisin kindlustusseltsist ka selle kohta, aga mulle vastati, et see on rahvusvaheline süsteem ja võtke või jätke – ise teate," lisab ta.

"Kindlustusseltsid on tavalised äriettevõtted, nende asi pole see, kas inimene saab kindlustuse või ei saa," nendib Talvik. "Mul arstina on inimesest kahju, sest see konkreetne kopsuhaigus ei pruugi kunagi mitte midagi mõjutada, kuid kindlustusseltsil on sellest ükskõik – ta ei võta seda riski, sest äkki rakendub väga ebatõenäoline, aga ikkagi võimalik negatiivne stsenaarium ja haigus puhkeb uuesti. Või näiteks, kui on olnud südameinfarkt, siis on kindlustusmakse kohe kõrgem."

Talviku sõnul pole tal olnud ühtegi patsienti, kes oleks puruhaigena tahtnud elu kindlustada. "Pigem taotlevad elukindlustust ikka täiesti terved või väiksemate kõrvalekalletega inimesed."

Kohtuasi paljastas, kui palju Apple Google'ilt raha nõuab

Google maksis 2014. aastal Apple'ile korralikku tasu selleks, et õunafirma hoiaks oma iPhone'ides Google'i otsingumootorit – kokku sai Apple miljard dollarit, vahendas Bloomberg.

Tehing tuli avalikuks tehnoloogiafirma Oracle ja Google'i kohtuvaidluse materjalidest. Selgus, et maailma suurimal otsingumootoril on Apple'iga kokkulepe, millega iPhone'ide tootja saab teatud protsendi oma seadme kaudu Google'ile tulnud käibest, rääkis tehnoloogiafirma Oracle advokaat üle-eelmisel nädalal toimunud kohtuistungil.

Oracle on Google'iga kohtus alates 2010. aastast, sest väidetavalt kasutas otsingumootor Androidi arendamisel Oracle'i Java tarkvara, kuid ei maksnud selle eest.

Aastaid on liikunud kuulujutud selle kohta, kui palju võib Google iPhone'is olemise eest maksta, kuid kumbki ettevõte ei ole summat välja öelnud. Nii Apple'i kui ka Google'i esindaja keeldusid kohtus selgunud infot kommenteerimast.

Käibe jagamise lepingust selgub, milliseid samme peab Google astuma, et hoida kasutajaid oma toote juures. See näitab ka, mismoodi lõikab Apple kasu Google'i reklaamipõhisest ärimudelist, mida õunafirma tegevjuht Tim Cook on kritiseerinud kui privaatsuse rikkumist.

Oracle'i advokaat Annette Hurst, kes Google'i-Apple'i kokkuleppe detailid avalikustas, ütles, et ühe Google'i tunnistaja sõnul oli ühel hetkel käibe jagamise protsent 34. Küll aga ei selgunud, kas 34% käibest jääb Google'ile või läheb Apple'ile. Google esitas info avaldamise kohta vastulause ja soovis, et kohtunik eemaldaks 34% mainimise istungi üleskirjutusest. "Me räägime siin oletustest, see number ei ole avalikult teada," ütles protokolli kohaselt jurist Robert Van Nest.

Kohtunik keeldus Google'i esindaja palvest. Google pöördus hiljem sama jutuga teise kohtuniku poole, märkides, et selline paljastus võib tõsiselt mõjutada ettevõtte võimalusi edaspidi teiste ettevõtetega sarnaseid läbirääkimisi pidada. Apple ühines Google'i palvega.

Kohtuprotokoll kadus hiljem kohtu elektroonilisest andmebaasist ilma igasuguse viiteta, et kohus oleks Google'i kasuks otsustanud.

ÄRIPÄEV.EE

MAJANDUS

Prantsuse minister: vajame lisareforme

Prantsuse majandusminister Emmanuel Macron lausus, et valitsus plaanib välja tulla uute majandusreformidega ka valimiste-eelsel aastal.
"Me vajame radikaalseid majandusreforme," lausus Macron Davosi majandusfoorumil Bloombergile antud intervjuus.
Macroni jaoks on Prantsusmaa majandusliku olukorra parandamine ka isikliku tähtsusega. Nimelt aitas ta koostada Francois Hollande'i 2012. aasta presidendivalimiste tarbeks majandusplatvormi. Seal näitas ta, et tahab langetada nii ettevõtetele kui ka töötajoule rakenduvaid makse, samuti oli Macroni ettepanek lihtsustada reegleid töötajate koondamiseks. Ministri hinnangul ei tohiks lähenevad valimised kindlasti mõjutada riigis tehtavaid majandusreforme.

KAUBANDUS

Starbucks kasvatab USAs müüki

Starbucksi müüginumbrid kasvavad USAs konkurentidest kiiremini, samas pettus Wall Street ettevõtte Hiina ja Euroopa tulemustes. Värske kvartaliaruande kohaselt kasvas Starbucksi müük võrreldes eelmise aastaga 9%, analüütikud prognoosisid ettevõtte müügitulemuste kasvuks 7,2%, vahendas CNBC.
Ettevõtte tegevjuhi Howard Schultzi sõnul on ettevõtte müügitulemusi kasvatanud ka mobiilse makse võimaluse loomine.
Ettevõtte aktsiad on sellel aastal kukkunud ligi 3%, eelmisel aastal tõusis firma aktsia aga enam kui 40%.

INTERVJUU

Martin Rinne: meie välisesindusi juhivad ahhaa-efekti saanud kliendid.

KERTU RUUS
kertu.ruus@aripaev.ee

Kõik meie välisesindused on alguse saanud ahhaa-efekti läbi elanud kliendist, märgib Directo omanik Martin Rinne.

Firma algusaastatel tehtud otsus klientidelt mitte kohe palju raha võtta on viinud majandustarkvara pakkuva firma kuus korda Gaselli TOPi. Seda on suutnud Eestis vaid paar-kolmkümmend ettevõtet.

Teie kuuekordne Gaselli TOPi jõudmine on kõva tulemus, räägite sellest ka Äripäeva Gaselli Kongressil. Kas teile see uskumatuna ei tundu? Jah, mul oli kurb, kui vahepeal üks aasta vahele jäi. Kriisiaastatel me küll ei kahanenud käibes ega kasumis, aga me kasvasime aeglasemalt kui järgnevatel ja eelnevatel aastatel ja see rikkus järjepidevuse ära.

Räägime kasvu anatoomiast. Kõrvaltvaatajale tundub, et kasvukõver kerkib püstloodis, kuid tegelikult on areng enamasti siksakiline. See sõltub ärimudelist. Meie vanemate konkurentide äri on olnud selline, et hea müük on asja müük. Umbes nagu autodega – müüd auto maha, saad hulga raha ja lähed järgmist autoostjat otsima. See toob kaasa ka teatud tsüklilisuse.

Meie ärimudel on olnud vastupidine – alguses ei saa üldse raha. Kui klientidelt võtta hästi pisikeste tükkidena raha, siis saab see ainult aja jooksul akumuleeruda. See nõuab hästi pikaajalist kliendisuhet, aga see omakorda ka tasandab kõikumisi.

Kas see – 15 aastat tagasi uus – ärimudel oli teadlik otsus? Täiesti! Oleme maailmas üks esimesi, kes üldse seda ärimudelit on kasutanud. Meie äri on väga suuresti üles ehitatud sellele, et oleme asju teinud nii, nagu me tahame, sest me pole viitsinud uurida, kuidas see tegelikult käib.

Nagu Mart Laar. Võib-olla tõesti. Firma, millega me 2000. aastal alustasime, oli tänapäeva mõistes ehtne *start-up* – firma loodi seepärast, et oli olemas toote prototüüp. Paar esimest aastat tegime esimeste klientidega tootearendust. Eks me selle üle vaidlesime ka, kuidas klientidelt raha võtma hakata. Natuke oli kasu sellest, et Eesti Telekom oli proovinud teha analoogilist asja täiesti ogara hinnastamismudeliga, matnud sinna lõputul hulga raha ja mitte kunagi ise raha teeninud. Siis me vähemalt teadsime, kuidas on vale.

Kuidas prototüüp sündis? Sisemisest vajadusest. Enamik asju muutub tooteks seepärast, et inimesed teevad tööriista, millest nad ise on metsikult puudust tundnud. Sattusime tolleaegses palgatöökohas ootamatusse majandustarkvara kriisi. Firma elu tahtis peatuda. Mõtlesime tolle aja kohta natuke ekstravagantselt, et me oleme IT-firma, miks mitte endale töövahendit luua. Oma tarbeks loodud töövahendist sai prototüüp, millest sai *start-up*, millest sai toode.

Vedas siis, et te kriisi sattusite. Inimene on loomult laisk. Ta hakkab alles siis liigutama, kui häda käes.

← **MAJANDUSTARKVARA** pakkuva Directo omanik Martin Rinne ütleb, et firma toode sündis nii nagu paljud teisedki: inimesed teevad tööriista, millest nad ise on metsikult puudust tundnud.
FOTO: VEIKO TÕKMAN

> **Mõte, mis on mind paljudest kohtadest edasi aidanud ja kunagi ka selle firma sünnitanud, on "Mis mõttes ei saa?".**
> **Directo omanik Martin Rinne**

Kas teie firmas on sama seltskond, kellega alustasite? Mul on hea meel öelda, et mina olen üks neist inimestest, kes esimest korda pimedas toas – sõna otseses mõttes! – maha istusid. Vahepeal on inimesed mööda maailma ringi käinud, aga praegu on kõik 2000. aastal alustanud jälle koos.

Milliseid tagasilööke on teil olnud? Kui majanduslik situatsioon kisub sinnapoole, et firmasid pannakse rohkem kinni, kui juurde tehakse, siis see mõjutab meie tuluteenimist, aga teravaid tagasilööke pole olnud. Meie pakutav teenus on nii fundamentaalne. Raamatupidamiskohustus tuleneb Eestis seadusest. Sa võid seda teha ruudulise paberi peal, aga see ei ole praktiline. Käibevahendite kriisi ajal pole ka praktiline kasutada tooteid, mille alla sa pead oma raha kinni panema. Kuupõhine teenus on rahavoogude elushoidmise mõttes väga atraktiivne.

Kuidas te alguses vältisite soovi kohe rohkem raha teenida? Seda mõtet, et võtaks kohe palju raha, meil erinevalt konkurentidest ei olnudki. Viisteist aastat tagasi oli tarkvara müüja töö selline, et ta müüs ja paigaldas toodet. Meie toodet aga pole kunagi sellisel kujul olemas olnud. Väga raske oleks müüa näiteks Swedbanki internetipanka – et osta omale üks netipank! Kuna firmad saavad meilt ainult veebiteenust, siis ärimudel "osta endale asi" ei tundunud loogiline. Meil olid küll vaidlused selle üle, mille eest klientidelt raha võtta: kas peaks olema tehingupõhine tasu või ühetasane kuumaks. Viimane oli õige valik.

Ütlesite kevadel intervjuus, et teie suur väljakutse on rahvusvaheline laienemine. Meil on esindused Leedus, Lätis ja Soomes, selles järjekorras tekkinud ja kasvanud. Kõik meie välisesindused kasvavad kiiremini kui Eesti äri. Meil on huvi ka uute turgude vastu, aga me ei saa laieneda vägisi. Kohapealset tiimi ei saa palgata, et lähed ja palkad vahendusbüroost tegevjuhi. Kõik meie kohapealsed tiimid on saanud alguse inimesest, kes on olnud meie klient ja elanud üle samasuguse ahhaa-efekti nagu meiegi. Siis nad koostavad endale oma tiimi. Ajalooklassikuid tsiteerides: kaadrid otsustavad kõik! Seepärast on mul raske ennustada, millal meil õnnestub järgmisele turule minna.

Meil on oma indikaator, mille järgi aru saada, kas turule on üldse mõtet minna: internetipanga kasutajate protsent elanikkonnast. Eestis läheneb see 100%-le, Põhjamaades on üle 80%. Aga Poolas oli see veel paar aastat tagasi ligi 10%. Suurest maast on vähe kasu, kui inimestel puudub usaldus selle meediumi vastu, mis on meie kandev idee.

Kas see teenus on skaleeritav? Teine omapärane asi, mis me oleme algusest peale "valesti" teinud, on see, et me ei koori klientidelt raha lisafunktsionaalsuse eest. Oleme algusest peale läinud seda teed, et anname ka oma kõige väiksemale kliendile kogu funktsionaalsuse, mis meil on tolleks hetkeks olemas ja tulevikus juurde tekib. Meie klientide hulgas on ühemehefirmasid, kes kasutavad soovi korral kõiki neidsamu võimalusi, mida 600–700 töötajaga börsiettevõtted. Ainuke asi, mis kliendi jaoks tasu mõjutab, on see, mitu inimest saab olla korraga sisse logitud.

Miks teid ei kopeerita? Ma tõesti ei tea. Võibolla on asi selles, et sa pead alustama väikselt. Teine põhjus on arendusmaht – ise tean neid kümneid tuhandeid inimtunde, mis ma olen sellesse matnud. Seda ülesannet ei saa lahendada nii, et palkad Indiast tuhat programmeerijat ja teed asja kuu jooksul valmis. Ka meie praeguse kasvutempo hoidmine on raske püsiv töö ning seisab paljuski klientide tagasisideahelal.

Teil on palju tööl juurutajaid. Juurutajad ja kasutajatugi on meie kõige arvukam töötajate seltskod, samas kui arendajaid on kõige vähem. Teenus tähendab seda, et keegi peab sind teenindama. Juurutaja roll on aidata klienti teel punktist, kus ta teab oma soove, punkti, kus ta tegelikult teeb seda, mida ta teha tahtis.

Kohtun ise heal meelel potentsiaalsete klientidega. Meie kõige parem müügimees läbi aegade on aga olnud olemasolev klient ja ka töökohta vahetav töötaja – selline evangelistlik lähenemine.

Mis teid isiklikult tiksumas hoiab? Olen mõnikord mõelnud, et jube naljakas, 15 aastat tuled sama asja pärast hommikul tööle ja ikka on huvitav! Ja huvitav on sellepärast, et see firma ei saa kunagi valmis. Seda ei saa ehitada nagu maja, millele paned katuse peale ja luku külge ja on valmis.

Mida vastaksite inimesele, kes ütleb: "Hakkaksin ettevõtjaks, aga mul pole ideed!"? Ma ütleksin: "Ära pinguta!" Kui kõht ei ole tühi, pole mõtet sööma minna. Lähed ainult paksuks. Arvan, et inimene, kes niimoodi ütleb, mõtleb tegelikult midagi muud. Ta mõtleb ilmselt seda, et ta tahaks saada rohkem pappi kui palgatööl ja ta on kuulnud, et ettevõtjaks hakkamine on silmapilkne tee õnnele ja tohutule rikkusele. Nii et minu soovitus on: tee seda, mis pähe tuleb, ja kui selle tegemiseks on vaja juhuslikult äriühingu vormi, siis tuleb ettevõtjaks hakata.

Mis on sinu moto? Mõte, mis on mind paljudest kohtadest edasi aidanud ja kunagi ka selle firma sünnitanud, on "Mis mõttes ei saa?". See, et nii pole kombeks, pole hea põhjus, et nii ei peaks tegema. Ma pole väga traditsioone austav inimene: ükskõiksus heade kommete ja senitehtu suhtes on tihti positiivne ja vajalik selleks, et uued asjad sünniksid.

Mis on mis Gaselli Kongress

Äripäeva Gaselli Kongress toimub 18. veebruaril Tallinnas Kultuurikatlas. Üritusele on registreerunud ligi 400 inimest, neist enamik gasellfirmade juhid ja omanikud. Samal päeval ilmub ka tänavune Gaselli TOP.
Oma lugusid räägivad kongressil Martin Rinne kõrval Indrek Kasela, Kristjan Hiiemaa, Ülle Indre, Tanel Padar, Roman Zaštšerinski, Louis Zezeran ja Martin Gauss.

AVA EXPRESS
KOLIMISTEENUSED
Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

Herkel uurib krediitkaartide kasutust ametites

Vabaerakonna esimees Andres Herkel saatis rahandusministrile päringu riigiasutuste krediitkaartide kasutuse ulatuse ning järelevalve kohta, teatas erakond pressiteates.

Tema sõnul ei ole laialt levinud krediitkaartide kasutamise praktika piisavalt läbipaistev ja küsimuste eesmärk on selgitada, kuidas nende kasutamise korda muuta.

"On mõistetav, et erandlikel juhtudel on ametnikule asutuse krediitkaarti vaja, kuid ei saa nõustuda sellega, et neid peab massiliselt kasutama. Politsei- ja piirivalveametil on näiteks lausa 51 krediitkaarti. Sellise makseviisi levik avab võimalusi avaliku raha kuritarvitusteks ja põhjustab tõsiseid probleeme aruandlusega," ütles Herkel ja tegi ettepaneku kehtestada selged ja ranged reeglid.

"Kiireloomulisi ja tööks vajalikke oste on võimalik teha ka nii, et teenusepakkuja väljastab arve ja asutus maksab kinni või ametnik maksab oma rahast ja siis esitab põhjendatud avalduse kulude hüvitamiseks, millest asutus võib reeglite rikkumise korral keelduda," lisas ta.

Herkeli sõnul soovib Vabaerakond lähemalt uurida, kui palju on kaarte iga ministeeriumi haldusalas, millised on järelevalvemehhanismid, kui suuri kulusid pidi riik kandma krediitkaardimaksetega, ning seejärel teha valitsusele ettepanekud olukorra parandamiseks.

"Kui eesmärgiks on avaliku sektori kulutuste läbipaistvus, siis peavad riigiasutused tegema põhjalikke ülevaateid krediitkaartide kasutamisest," sõnas Herkel.

ÄRIPÄEV.EE

Aktsionär sõdib Ekspress Grupi vastu

Ekspress Grupi väikeaktsionär OÜ Grupivara, mille asutaja on Tõnis Haavel, leiab, et Ekspress Grupi 2013. ja 2014. aasta majandusaasta aruanne on kehtetud.

Grupivara on väikeaktsionär, kelle omanduses on 100 Ekspress Grupi aktsiat.

Grupivara on esitanud kohtusse hagid aktsionäride korralisel üldkoosolekul vastuvõetud 2013. ja 2014. majandusaasta aruande ning kasumi jaotamise ettepaneku kinnitamise otsuste tühisuse tuvastamiseks või kehtetuks tunnistamiseks, seisab börsiteates.

↑ **ÄRIREGISTRI andmetel on praegu ettevõtte ainuomanik Kaur Kender.** FOTO: SCANPIX

Kohtuistung 2013. majandusaasta aruande asjus toimub 1. märtsil ja 2014. aastaaruande asjus 5. aprillil.

Hageja on veendunud, et Delfi Eesti ja Delfi Läti firmaväärtus oleks tulnud majandusaastaaruannetes täiendavalt alla hinnata, mille tulemusel poleks aktsiaseltsil jaotatavat kasumit tekkinud.

ASi Ekspress Grupp juhatuse ja sõltumatute audiitorite hinnangul kajastavad 2013. ja 2014. aasta raamatupidamise aruanne kontserni finantsseisundit ja tulemusi kõigis olulistes osades õigesti ja õiglaselt kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega.

OÜ Grupivara lõi 2002. aastal Tõnis Haavel.

Kümme aastat hiljem liitus ettevõttega kirjanik ja Haaveli sõber Kaur Kender, kes on äriregistri põhjal praegu ettevõtte ainuomanik.

ÄRIPÄEV.EE

Tippinvestorid: langus kujuneb sügavaks. Oodata kerget põrget

Fondijuhid ja tippinvestorid hoiatavad, et turud langevad tõenäoliselt veel, vahendas Bloomberg.

Põhjused on nende sõnul jäänud samaks: Hiina majandus jätkab aeglustumist, nafta hind kukub ja keskpankadel pole piisavalt vahendeid, et asja kontrolli alla saada.

10%

võivad mitme analüütiku hinnangul aktsiate hinnad veelgi langeda.

Standard & Poor's 500 indeks võib langeda veel üle 10 protsendi, 1650 punktini ning nafta võib kukkuda 20 dollarini barrel, sest investorid maandavad riske, ütles Guggenheim Partnersi investeeringute juht Scott Minerd. Jeffrey Rottinghaus, kelle T. Rowe Price'i investeerimisfond oli eelmisel aastal parimate fondide seas, arvab samuti, et aktsiahinnad võivad langeda veel 10 protsenti, sest USA majandus hakkab tasapisi langema.

"Ma arvan, et S&P 500 indeksi langus kujuneb pikaks," ütles DoubleLine Capitali asutaja Jeffrey Gundlach. "Investorid peaksid müüma pärast põrget (aktsiahindade lühiajaline taastumine – toim), mis peaks saabuma peagi." Viimaste päevade aktsiahindade tõus võib olla just see põrge, millest Gundlach räägib.

S&P 500 ja Dow Jonesi indeksid on sellel aastal langenud umbes 7 protsenti. Vahepeal olid aktsiaturud ka 10 protsendiga miinuses, kuid nädala lõpus hakkasid turud kiiresti tõusma. Nädala lõpetas S&P 500 indeks 1906 punktil. Ka nafta hind taastus pärast 12 aasta madalaima tasemeni jõudmist tublisti.

BlackRocki globaalsete investeeringute juht Russ Koesterich ütles, et turgude põhja jaoks on vaja katalüsaatorit. Tema sõnul võiks see tulla näiteks Hiina olukorra paranemisest, USA tugevatest majandusandmetest või ettevõtete kasumikasvust.

"Põhinäitajad peavad stabiliseeruma – see näitaks inimestele, et langus on läinud liiga kaugele," ütles Koesterich, kelle investeerimisfirma on maailma suurim rahahaldur. "Kindlasti läheneme kapitulatsioonile. Languse kiirus viitab sellele," lausus ta.

Investeerimisfirma Charles Schwab Corpi investeeringute juht Omar Aguilar ütles, et paljude riikide majandustel läheb kehvasti, aga USA on jätkuvalt stabiilne. "See on finantskriis, mitte majanduskriis," ütles Aguilar. Tema sõnul toetavad eluasemeturg, tööturg ja valitsuse kulutamine jätkuvalt majanduskasvu.

ÄRIPÄEV.EE

25. jaanuar 2016 ÄRIPÄEV
toimetaja Kristi Malmberg, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

↑ **MTÜ Korruptsioonivaba Eesti juhatuse liige Asso Prii tõdes neljapäeval toimunul foorumil, et ettevõtjad peavad Venemaa korruptsiooni n-ö impordiga lihtsalt arvestama ning end sellise riski eest kaitsma.**
FOTO: ANDRAS KRALLA

KORRUPTSIOON

Vene must raha mürgitab Euroopa turgu. Kuidas korruptsiooni vähendada

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Korrumpeerunud Vene ärimeeste must raha ületab endiselt riigipiire, leidsid korruptsioonivastase võitluse eksperdid, kes tõid näpunäiteid, kuidas ettevõtlust lõhkuv korruptsioon paremini kontrolli alla saada.

Neljapäeval tutvustasid Euroopa Liidu – Venemaa Kodanikuühiskonna Foorumi korruptsioonivastase võitluse ekspertgrupi liikmed raporteid, mis keskendusid Vene mustale rahale Euroopa territooriumil ja piiriülese korruptsiooni tunnustele.

Foorumil esinenud Venemaa ajakirjaniku Artemi Troitski sõnul pole korruptsioon mitte ainult kuritegu, vaid lausa kindlat sorti mõtteviis ja mentaliteet. "Korruptsioon on ahvatlev, lihtne, kasumlik ja paindlik. Selle puhul seadused ei kehti – neid saab vajadusel kas enda kasuks pöörata, muuta või üleüldse eirata," ütles ta. Nii kaua, kuni selline mõtteviis levib ja ühiskond laseb sel toimuda, ei vaju korruptsioonijuhtumid sugugi unustuse hõlma.

MTÜ Korruptsioonivaba Eesti juhatuse liikme Asso Prii sõnul paikneb Venemaa Transparency Internationali (TI) korruptsioonitajumise uuringu tabelis 27 punktiga 136. kohal, Eesti on aga 69 punktiga 26. kohal. "Seega käärid kahe naaberriigi vahel on suured," märkis Prii. Teise TI uuringu järgi on Venemaa ettevõtjad kõige tõenäolisemalt valmis andma altkäemaksu välisriikides äri tehes. Seega saab Prii sõnul rääkida võimalikust korruptsiooni nii-öelda impordist, mis väljendub näiteks Eestisse tulevate Vene päritolu ärimeeste käitumises Eestis äri ajades. "Eesti riik ja ettevõtjad peavad sellega lihtsalt arvestama ning end selise riski eest kaitsma," ütles ta. Tema sõnul on selge see, et korruptsiooniprobleem ei ole Eestist kadunud ning pakub riigile jätkuvalt suuri väljakutseid.

> **Korruptsioon on ahvatlev, lihtne, kasumlik ja paindlik. Selle puhul seadused ei kehti.**
> Venemaa ajakirjanik Artemi Troitski

Vaja rahvusvahelist koostööd. Prii märkis, et kuritegelikul teel saadud raha voolab kõikidesse lääneriikidesse paljudest korruptiivsetest riikidest ja selle päritolu kindlakstegemine on tihti üsna keeruline, kui mitte võimatu. Eriti keeruline on teistest riikidest tuleva musta raha jälgedeni jõuda, kui pangakontod asuvad riikides, kus pangasaladus on väga range või kui kontod asuvad riigis, mille ametnikud ei ole huvitatud andmete jagamisest. "Need on riigid, kus rahapesu ja korruptsioon on osa igapäevaelust," ütles Prii.

"Kindlasti ei ole kogu Venemaalt Eestisse tulev raha must ja saadud kuritegelikul teel, selline seisukoht oleks ilmselgelt üleliigne üldistus," ütles ta. Samuti on tema sõnul selge see, et musta raha Eestisse liigub ja seda ka Venemaalt. Riikidevahelise korruptsiooni vähendamiseks on Prii sõnul ennekõike vaja parandada Venemaal valitsevat olukorda. "See on probleemide algus. Kõik muu on tagajärgedega tegelemine," ütles ta.

Võtmesõna läbipaistvus. Venemaa kodanikuaktivist ja blogija Konstantin Rubahhin koos Venemaa ajakirjaniku Andrei Kalihiga rääkisid, et riikidevahelise korruptsiooni vähendamiseks on vaja ametnike head rahvusvahelist suhtlust, poliitilist tuge ja meedia abi. Mida rohkem on avalikkust ning kodanikuühendused ja organisatsioonid püüavad korruptsioonile jälile saada, seda vähem kannatavad ausat äri ajavad ettevõtjad.

Euroopa Liidu – Venemaa Kodanikuühiskonna Foorumi korruptsioonivastase võitluse ekspertgrupi raportites annavad autorid soovitusi, kuidas korruptsiooni ära hoida ja sellele jälile jõuda. Esiteks tuleks märkimisväärselt suurendada ELi liikmesriikide ja Venemaa vaheliste investeeringute ja ehitusprojektide kulude läbipaistvust ja suurendada nende üle ka kontrolli. Võimalikult suur läbipaistvus selle üle, kelle raha kui palju millegi jaoks projektis kasutatakse, peaks piisavalt selgust tooma nii koostööpartneritele, ametivõimudele, meediale kui ka avalikkusele.

Teiseks tuleks võtta kasutusele meetodid, mis aitaksid ära hoida nii-öelda lojaalsuse ostmist. Selle näitena tõid raporti autorid Nord Streami ehituse. Nimelt oli Nord Streamile soovitatud asetada lisatorud juba olemasolevatesse gaasitorudesse, väites, et sedasi on ehitusel keskkonnale väiksem mõju. Sellele ideele vastu olnud Rootsi looduskaitse ja kodanikühendused kadusid aga pildilt õige pea kui tina tuhka. Võimalikuks põhjuseks peetakse nende mõjutamist ja äraostmist.

Ekspertgrupi liikmed soovitavad ka suurendada kontrolli ettevõtete üle, kes on korruptiivse käitumisega vahele jäänud. Koostööst kahtlase mainega organisatsioonidega peaks olema hõlpsam keelduda.

Samuti soovitavad ekspertgrupi liikmed Euroopa ja Vene uurimisasutustel, näiteks Interpolil, Europolil ja politseil, teha rohkem koostööd erinevate asutustega, sh kodanikuühendustega. See annab võimaluse rohkem informatsiooni vahetada ja teha uurimised avalikkusele läbipaistvamaks.

Piiriülese korruptsiooni musternäidised

Euroopa Liidu – Venemaa Kodanikuühiskonna Foorumi korruptsioonivastase võitluse ekspertgrupi raportis keskendutakse kahele rahvusvahelise korruptsiooni juhtumile, mille laiaulatuslikud võrgustikud kasutasid mitmel tasemel korruptsiooni.

Üks neist on Venemaa gaasihiiu Gazpromi Nord Streami gaasitrassi ehitus, mis avati 2012. aastal ja mida peetakse viimase kümnendi vastuolulisimaks energeetikaprojektiks. Paljud eksperdid usuvad, et Venemaa on Euroopa eest varjanud projekti tõelist maksumust ja keskkonnakahju. Paljud nendest, kes ehituse alguses olid projekti vastu, olid juba kuue kuu pärast kas arvamust muutnud või tagasi tõmbunud.

Korruptsioon transpordis. Teine korruptsioonijuhtum puudutab Venemaa suurimat transpordifirmat Transmasholdingut. On kahtlus, et ettevõttel on sidemed Moskva transpordiametiga, mis tähendab, et mitu tehingut ja hanget võivad olla kallutatud. Samuti kahtlustatakse, et Transmasholdingu omanikud Iskander Makhmudov ja Andrei Bokarev on seotud firmadega, mis on kuulunud Venemaa allilmategelasele Michael Cherneyle. Viimasel lasub rahapesusüüdistus ja ta on rahvusvaheliselt tagaotsitav.

Transmasholdingul on veel teisigi sidemeid ametkondade ja ka rahvusvaheliste ettevõtetega, mis tõstatab mitme tõsise kokkumängu kahtluse.

KASULIK

Kuidas vabaneda küberskvottijast?

Võimalik, kuid kulukas

MARIA SILVIA MARTINSON
patendibüroo RestMark Metida

Domeeninimede lihtne registreerimine põhjustab seda, et pahatahtlikud isikud saavad süsteemi edukalt ära kasutada. Probleeme põhjustab see nii väikestele ettevõtetele, kellel on raske tasuda ehk isegi ühe domeenivaidlusega seotud lõivu, kui ka suurtele ettevõtetele, kelle kaubamärkidega äärmiselt sarnaseid domeeninimesid registreeritakse tuhandete kaupa.

Õiguskaitsevahendi ja -mehhanismi valikul tasub hoolikalt kaaluda kõikide alternatiivide positiivseid ja negatiivseid külgi, seejärel tegutseda vastavalt võimalustele. Parimaks kaitseks on seejuures enda jaoks olulise domeeninime varajane registreerimine, et välistada selle sattumist küberskvottija kätte.

Skvottimise puhul on tegemist sotsiaalse fenomeniga, kus maa-ala või hoone hõivatakse isikute poolt, kes selleks õiguslikku alust ei oma. Skvottijad on seoses tehnoloogiaajastul toimunud muutustega liikunud küberruumi, omandades seal tähenduse domeeninimede kontekstis. Nimelt võib küberruumis tegutsevaid skvottijaid ehk küberskvottijaid defineerida kui isikuid, kes registreerivad, müüvad või kasutavad domeeninime eesmärgiga kasu lõigata kellegi teise varasemast õigusest, milleks on praktikas enamasti kaubamärk.

Küberskvottijad saavad tegutseda suuresti tänu asjaolule, et domeeninimede registreerimise protseduur on üksnes formaalne ning toimib *first come, first served* põhimõttel. See tähendab, et registreerimise käigus tehakse küll informatiivse ja tehnilise iseloomuga toiminguid, kuid mitte sisulist analüüsi kolmandate isikute õiguste suhtes. Rahuldatakse esimesena esitatud registreerimissoov, kui see formaalsetele nõuetele vastab.

Näitlikustamiseks võib luua hüpoteetilise olukorra, kus domeeninimi cocacola.ee on Coca-Cola Companyl või tema tütarettevõtetel registreerimata ning tähisele Coca-Cola mitte mingeid õigusi omav isik esitab domeeninime registreerimise taotluse. Kuivõrd registreerimisprotsessi käigus ei tehta sisulist analüüsi kolmandate isikute (sh Coca-Cola Company) õiguste suhtes, tuleb domeeninimi pädeva asutuse poolt registreerida. Pärast seda on juba Coca-Cola Company probleem, kuidas küberskvottijalt domeeninimi kätte saada.

Küberskvottija tuvastamine. Kuidas teha kindlaks, kas domeeninime registreerinud isik on tõepoolest küberskvottija? Nagu märgitud, on küberskvottimise eesmärk kellegi teise varasemast õigusest kasu lõigata. Seetõttu ei ehita nad registreeritud domeeninimele enamasti legitiimset ja funktsioneerivat veebisaiti, vaid postitavad sinna teiste toodete reklaami. Või kuvatakse lehe avamisel lihtsalt veateade, mille juures on tihti kontaktandmed, mis viitavad domeeninime ostmise võimalusele. Küberskvottijad hoiavad domeeninime justkui pantvangis, nõudes domeenist huvitatud isikult suuri summasid.

Seejuures on võimalik, et registreerija on domeeninimele ehitanud funktsioneeriva veebisaidi, mida kasutatakse legitiimsel eesmärgil. Näiteks on sarnasus varasema ärinimega juhuslik ning veebisaidilt nähtuv info on seotud hoopis teise valdkonnaga kui ettevõte, mille ärinimega sarnane domeeninimi registreeriti. Sellisel juhul võib olla tegemist heauskse registreerijaga, kellel on domeeninime kasutamiseks õigustatud huvi. Siiski on oluline rõhutada, et väga tuntud kaubamärgid naudivad ka ulatuslikumat õiguskaitset ning kui ka domeeninime cocacola.ee all lõngakerasid või seepe müüdaks, on äärmiselt ebatõenäoline, et domeeninime valinud isik tõepoolest üldtuntud kaubamärgist kasu ei tahtnud lõigata.

Küberskvottijast vabanemine. Olles tuvastanud, et domeeninime registreerija näol on tegemist küberskvottijaga, on võimalik valida erinevate tegevussuundade vahel. Võib juhtuda, et suuremad firmad, kes tegelevad vahel isegi kümnete tuhandete küberskvottijatega, ei pea igat domeeninime piisavalt oluliseks, et sellega tegeleda, mistõttu ei astuta samme probleemist vabanemiseks.

Ilmselt on mõistlik ka väiksematel firmadel kaaluda, kas küberskvottijast tulenev materiaalne kahju või potentsiaalne mainerikkumine on suurem kui kulutused, mis paratamatult õiguskaitsevahendite kasutamisega kaasnevad.

Kui sooviks on siiski küberskvottijast vabaneda, tuleb esmalt kindlaks teha domeeninime omanik. Selleks on mõistlik kasutada andmebaasi WHOIS, kust saab andmeid nii domeeninime omaniku ehk registreerija kui ka registripidaja kohta. Eeltoodud andmed on vajalikud kõikide õiguskaitsevahendite kasutamiseks erinevates instantsides, näiteks kohtusse pöördumisel, mis on üks võimalikest mehhanismidest.

Samuti näeb andmebaasist WHOIS, kas tegemist on gTLD (*generic* Top Level Domain) või ccTLDga (*country code* Top Level Domain), millest sõltub osaliselt edasine asjade käik. Nimelt haldab gTLDsid nagu .com või .net Interneti Nimede ja Numbrite Määramise Korporatsioon (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers, edaspidi ICANN).

Seetõttu kõik gTLDdega seotud vaidlused lähtuvad ICANNi protseduurireeglitest, mis on kogutud domeeninimedega seotud vaidluste ühtse lahendamise dokumenti (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, UDRP). ICANNi protseduurireegleid kasutades saab pöörduda kolmandate isikute poole, kes pakuvad domeeninimedega seotud vaidluste lahendamise teenust. Kõige populaarsem neist on Maailma Intellektuaalomandi Organisatsioon (World Intellectual Property Organisation, WIPO).

UDRP alusel saab vaidlustuse esitaja nõuda domeeninime üleandmist või tühistamist. Selleks tuleb tõendada ja põhjendada, miks domeeninimi on varasemale õigusele sarnane, miks registreerijal puudub domeeninime suhtes õigustatud huvi ning milles väljendub registreerija pahausksus. Oluline on siinkohal asjaolu, et UDRP alusel loetakse varasemaks õiguseks üksnes kaubamärk, mitte näiteks ärinimi või midagi kolmandat. Seega saab UDRP alusel vaidlustuse esitada vaid isik, kellele kuulub varasem kaubamärk. Muude varasemate õiguste omamisel on võimalik aga pöörduda kohtusse ning ka UDRPs nimetatud menetluse valimine ei tähenda, et selle lõppedes vaidlust kohtus jätkata ei võiks.

Kui tegemist on aga ccTLDga, on registri haldajaks enamasti siseriiklik institutsioon. Näiteks .ee-domeeniga seotud registri haldajaks on Eesti Interneti SA. Kuigi mõningate ccTLDdega seotud vaidluste lahendamine on üle antud ICANNi süsteemi kuuluvatele vaidluste lahendajatele nagu WIPO, ei ole Eesti seda teinud ning vaidlustusavalduse saab esitada Domeenivaidluste Komisjonile. Protsess ise on aga äärmiselt sarnane – nõue võib samuti olla kas domeeninime üleandmiseks või tühistamiseks ning põhjendada tuleb sarnasust, õigustatud huvi puudumist ning pahausksust. Erinevuseks on siiski see, et varasemaks õiguseks, millele vaidlustaja toetub, võib olla lisaks kaubamärgile ka ärinimi või muu varasem õigus. Menetlus ei välista samuti kohtusse pöördumist pärast menetluse lõppu.

Eeltoodud menetlused on võrreldes kohtutega kindlasti odavamad, ent keerukamate vaidluste puhul on kohtusse pöördumine sisuliselt vältimatu. Küll on aga UDRP alusel vaidlust lahendava asutuse ning Domeenivaidluste Komisjoni poole pöördudes vaja arvestada sellega, et makstud lõivu n-ö võidu korral ei tagastata ega jäeta ka teise poole kanda. Lõivude suurus oleneb vaidlustatavate domeeninimede arvust ning sellest, mitmeliikmelist komisjoni eelistatakse. WIPOs on üheliikmelise komisjoni hind ühe domeeninime vaidlustamise korral 1500 dollarit ehk umbes 1410 eurot. Domeenivaidluste Komisjoni lõiv samadel tingimustel on 690 eurot.

Veel üheks alternatiivseks võimaluseks on küberskvottijale maksmine, et ta domeeninime üle annaks. Esmapilgul tundub see kõige ebameeldivama variandina, sest miks peaks pahatahtlikule isikule veel pealegi maksma? Iroonilisel kombel võib see osutuda aga oluliselt odavamaks kui UDRP alusel vaidlusi lahendava organi või Domeenivaidluste Komisjoni lõivud, kohtukuludest rääkimata. Sellisel juhul tuleb aga hoolikas olla ning lepingulised suhted kirjalikult reguleerida, et skvottija domeeninime tõepoolest üle annaks.

Tasub teada
Kui on soov küberskvottijast vabaneda

Tee WHOISi andmebaasi kasutades kindlaks domeeninime registreerija.
Tuvasta, kas tegemist on gTLD (*generic* Top Level Domain) või ccTLDga (*country code* Top Level Domain). Esimesi haldab Interneti Nimede ja Numbrite Määramise Korporatsioon (ICANN).
gTLDga seotud vaidlusi lahendavad UDRP alusel vaidluste lahendamise teenust pakkuvad organisatsioonid, nagu Maailma Intellektuaalomandi Organisatsioon (WIPO).
UDRP alusel saab vaidlustuse esitaja nõuda domeeninime üleandmist või tühistamist. Selleks tuleb tõendada ja põhjendada, miks domeeninimi on varasema kaubamärgi sarnane, miks registreerijal puudub domeeninime suhtes õigustatud huvi ning milles väljendub registreerija pahausksus. Nõude aluseks saab olla ainult varasem kaubamärk.
ccTLDga seotud vaidlusi lahendavad enamasti riigisisesed institutsioonid, nagu Domeenivaidluste Komisjon Eestis. Nõuded on sarnased UDRP protseduuriga, kuid lisaks kaubamärgile võib tugineda ka muudele varasematele õigustele (nt ärinimi).
Need menetlused on võrreldes kohtuga kindlasti odavamad, ent keerukamate vaidluste puhul on kohtusse pöördumine sisuliselt vältimatu. Kohtusse võib pöörduda ka pärast vastavate menetluste lõppu.
Alternatiivseks võimaluseks on küberskvottijale maksmine, et ta domeeninime üle annaks.

> **Küberskvottijad hoiavad domeeninime justkui pantvangis, nõudes domeenist huvitatud isikult suuri summasid.**

ICC EESTI
RAHVUSVAHELINE KAUBANDUSKODA

ICC Eesti on rahvusvahelise äri juhtorganisatsiooni ICC WBO ainuesindaja Eestis. ICC on loonud eksporditehingute tarbeks heal kaubandustaval rajaneva ühiskeele – *lingua franca*.

Loodu lipulaev on Incoterms, lisaks vahekohtu- jt reeglid ning ICC näidislepingute sari.

Make Trade Simple!“ on õpetus sellest, kuidas ICC instrumentaariumit kasutades on võimalik:
- keeruline lihtsaks teha
- parendada eksporditehingute kvaliteeti – teha need selgemaks, siduvamaks, lühemaks ja lihtsamaks
- suurendada ekspordi tehingukindlust ja vältida arusaamatusi ning kadusid tarnel

See on valdkond, kus Eestis on palju arenguruumi.

Tarneklausleid Incoterms® 2010, kõiki ICC tüüplepinguid, ICC kehtivaid reegleid jt ICC publikatsioone saab soetada ICC Eesti kontoris Tammsaare Ärihoones, A. H. Tammsaare tee 47.

Make Trade Simple!
ICC Eesti arendusprogramm

Profikoolitused sellest, kuidas ära hoida kaotusi eksporditehingutes!

8.02–10.02	**UUS! Äpardustest eksporditehingutes - õpime teiste vigadest** Kuutsemäe puhkkeskuses! Arutatakse üksikuid kaasusi-ekspordiäpardusi ning õpitakse, kuidas ja milliste vahenditega neid olukordi vältida. Iga kord, kui osaliste pead ekspordiäpardustest umbe lähevad, antakse aega suusatamiseks slaalominõlvadel või murdmaaradadel.
17.02–18.02	Läbirääkimised ja lepingud väliskaubanduses
10.03	Incoterms® - profikursus ostjatele. Mida peaks ostja teadma tarneklauslite kasutamisest?
17.03–18.03	**Logistika ja ekspedeerimine praktikas.** Tutvume logistikaga kaasaegses Muuga sadamas!
31.03	Incoterms® 2010 – asendamatu tööriist (välis)kaubanduses ja logistikas

Koolitused viiakse läbi koostöös ICC Eesti asutajaliikme, koolitusfirma EMI EWTga. Lektoriteks on valdkonna parimad spetsialistid.

NB!
Soodustused ICC Eesti liikmetele ja kuldliikmetele!

Info ja registreerimine:
tel 684 1252
icc@icc-estonia.ee
vt ka www.icc-estonia.ee

ÄRIPÄEV 25. jaanuar 2016
toimetaja Urve Vilk, tel 667 0340, e-post urve.vilk@aripaev.ee

ÜLEVAADE

Euroopa kinnisvaraturg üllatab stabiilsusega.

Oodatakse väikest kasvu

MARILIIS PINN
kaasautor

Ajal, mil kriis kummitab iga nurga peal, tiksub Euroopa kinnisvaraturg stabiilselt, eksperdid ootavad isegi mõõdukat kasvu.

Eurotsooni majanduskav oli mullu viimase nelja aasta võrdluses tipus. Suurenev tarbimine veab kasvu kõigis sektorites ja kapital on leidnud tee Euroopa kinnisvarasse. Eriti perspektiivikad on kaubanduspinnad.

"Euroopa naudib stabiilset majanduskasvu, mida toetavad odav nafta, nõrk euro ja Euroopa Keskpanga stiimulipakett," kirjutab M&G Real Estate oma turuülevaates. Eksperdid ootavad majanduskasvu kiirenemist, Euroopa majandus tervikuna on järgnemas USA ja Suurbritannia majandustsüklile.

Evershedsi Londoni kinnisvaraüksuse juht Bruce Dear tõi Helsingi kinnisvarainvestorite päeval välja, et Inglismaa kinnisvaraturul läheb hästi. Kuigi kiire rikastumise võimalusi on vähe, on stabiilseks investeeringuks pinnas soodne. Sellele aitavad kaasa ka mõõdukad laenuintressid.

Dear märkis oma ettekandes, et Londonis tehtavad taristuinvesteeringud – 50 miljardit naela kiirraudtee arendamisse – kasvatavad ka piirkonna kinnisvara väärtust. "Rahvusvaheline Valuutafond on välja arvutanud, et taristuinvesteeringute tootlus on 300%," märkis ta.

Soodsaid investeeringuid tehakse tema sõnul tänu aeglasele rahale ja institutsionaalsetele investoritele. "Suurbritannias ehitatakse igal aastal 150 000 elamispinda vähem, kui on nõudlus," märkis Dear välja.

Laenukliima paraneb. M&G Real Estate toob oma analüüsis välja, et kuigi kasvu põhifaktor on tugev tarbimine, paraneb ka laenuturg, mis omakorda aitab majandusel kasvada. Lähiaastatel peaks see välja paistma ka elukondliku kinnisvara turu elavnemises.

Seetõttu nähakse, et rahvusvahelised poeketid laiendavad oma tegevust, et osa saada nii kohalike kui ka turistide ostujõu kasvust. Eriti on hinnas Euroopa olulisemate linnade peatänavate kaubanduspinnad. "Ootame tugevat kasvu, mis Hispaanias peaks ulatuma 3,6%-le, ja Portugalis 4,4%-le. Kopenhaagen kindlustab end kui luksuskaupade reisisiht," prognoosib M&G Real Estate.

Saksamaalt on oodata kolmel järgneval aastal 3% renditulu kasvu, mida veavad innovatiivsed ja mitmekülgsed kaubanduslahendused.

Isegi Hispaania tõuseb tuhast. Bankinteri analüütikud märkisid, et mullu hakkasid tõusma kinnisvarahinnad isegi Hispaanias. Tasub meeles pidada, et need nägid seal viimati tõusu aastal 2008. Sellele järgnes langus, mille põhjustasid maailma räsinud majanduskriis ja sellele järgnenud kohalik kriis. Aastaks 2016 oodatakse aga juba 2,5% hinnatõusu, mis muudab Hispaania kinnisvarainvesteeringud taas kasumlikuks.

Paremini läheb puhkusepiirkondadel, nagu näiteks Costa del Sol, ja suurlinnadel, samas Põhja-Hispaania põllumajanduspiirkondades jätkub pigem langustrend.

Preatoni poeg liitus Pro Kapitali juhatusega

AS Pro Kapital Grupp sai kahele varasemale nõukogu liikmele juurde kolmanda, itaallase Edoardo Axel Preatoni, seisab börsiteates.

Edoardo Axel Preatoni valiti ASi Pro Kapital Grupp juhatuse liikmeks alates 1. märtsist, volituste kehtivusaeg on kolm aastat. Preatonile ei kuulu ühtegi ASi Pro Kapital Grupp aktsiat.

Edoardo Preatoni on ühtlasi üks Itaalia ärimehe Ernesto Preatoni seitsmest lapsest, vähemalt nii väitis veebilehel ConstructionWeekOnline.com 2014. aastal ilmunud artikkel Preatoni ärist Dubais. Ernesto Preatoni taandus mullu veebruaris Pro Kapitali nõukogust, märkides, et ettevõte on heades kätes ja ta soovib keskenduda muude projektide arendusele. Endiselt kuulub temale ja tema lähikondlastele osalus Pro Kapitalis.

28aastane Edoardo Axel Preatoni on sündinud Itaalias Milanos ning tal on Milano Istituto De Amicises omandatud diplom humanitaarteadustes. Preatoni on alates 2013. aastast Real Estate Development LLC tegevdirektor Dubais, ta on ka ettevõtte asutaja. Lisaks itaalia keelele oskab Preatoni inglise, prantsuse ja islandi keelt.

Preatoni CVsse on märgitud, et ta oskab teha finantsanalüüse, ette valmistada eelarvet ning rahavooge teatud ärivaldkondades. Samuti mõistab ta hästi turismisektoris toimuvat, kuna on varasem kogemus suure hotelli veebiturundusjuhina.

Pro Kapital Grupi juhatusse kuuluvad veel Paolo Vittorio Michelozzi ja Allan Remmelkoor.

ÄRIPÄEV.EE

9
kvartalit järjest on Euroopa majandus kasvanud.

8
viimase aasta suurim on kinnisvarainvesteeringute maht.

3%
kasvu aastas ennustatakse kolmeks järjestikuseks aastaks kaubanduskinnisvaraturul.

←TURISTIDE ja ka kohalike tarbimise kasv turgutab ka Euroopa suurlinnade kinnisvaraturgu.
FOTO: EPA

Eesti turg stabiilne

Eestis ja teistes Balti riikides on kinnisvaraturg praegu stabiilne. Välisinvestori jaoks on üheks siia investeerimise motivaatoriks Kesk-Euroopast ja Skandinaaviast suurem tootlus, märkis Eversheds Ots & Co kinnisvaravaldkonna eest vastutav partner Randu Riiberg. "Samas on turg ja investeerimisobjektid väikesed ja sisenemine seetõttu kulukam, mis välisinvestoreid siit eemal hoiab," lisas ta.

Seetõttu tegutseb meil palju kohalikke investoreid. Seadusemuudatused on kasvatanud ka pensionifondide huvi ja võimalusi turul osalemiseks. "Välisinvestorid otsivad suuremaid objekte või kinnisvaraportfelle, nende eelis kohalike investorite ees on tihti suurem investeerimissuutlikkus," lausus ta.

Ka soodsad laenutingimused (ja tootlikkus) soosivad nii Eesti, Läti kui ka Leedu kinnisvaraturgu. "Vaid selle baasilt võiks oodata stabiilsust või isegi kerge tõusva trendi jätkumist," oli Riiberg tuleviku suhtes optimistlik.

Erinevas seisus on elukondlik- ja ärikinnisvara. "Elukondliku kinnisvara turg sõltub kohaliku ostja maksejõust ja võib olla seetõttu suurema riski all. Ärikinnisvara puhul on näha, et omanike kohustuste struktuur on parem ning isegi vakantsi tekkimine ei tohiks ärikinnisvara hinda tugeva löögi alla panna," märkis ta. "Kui tulekski tagasilöök elukondliku kinnisvara turul, siis ärikinnisvara peaks olema paremas positsioonis," lisas ta.

Negatiivsete arengute korral võivad Riibergi hinnangul probleemseks muutuda uusarendused – seda ka äripindade puhul. "Arendajate bilanss on üldiselt parem kui 2007. aastal ning seega on tulevikustsenaariumid kindlasti positiivsemad," kinnitas ta. Probleemid võivad süveneda, kui Rootsi majanduses peaks tagasilöök tulema või Soome majandusel senisest veelgi halvemini minema.

Kontoripindade puhul nähakse rentimise kasvu, sest järjest rohkem on kontoritööd. Eriti suur nõudlus kvaliteetsete äripindade järele on südalinnades, sest pakkumist on seal pigem vähe. Tasakaalust väljas nõudlusepakkumise suhe peaks kasvatama tulevikus rendihindu nii Barcelonas, Madridis, Stockholmis, Kopenhaagenis kui ka Münchenis. Pakkumine on nõudlusest suurem Varssavis, Luxembourgis ja Roomas, kuigi ka seal võib lühiajalist rendihindade kasvu oodata.

Ärikinnisvaraturg elavneb ka suurlinnadest väljas, eriti linnades, kus on suured tehnoloogiapargid ja ülikoolid. Vaadata tasub uuendusmeelsemaid linnu, kus vormistatakse kõige enam patente tööliste suhtarvu kohta. Eesrinnas on Saksamaa, Soome ja Rootsi linnad. Innovatiivsed ettevõtted sõlmivad lühemaid rendilepinguid, et ettevõtte kasvades oleks võimalus kiiresti suuremale pinnale ümber kolida.

Tööstuskinnisvaraga on asjad kehvemad. Samas veab taristukinnisvara kasvu mahtu suurendav e-kaubandus. Parimad väljavaated on Dublini, Barcelona ja Madridi tööstuskinnisvaral.

Kapital Euroopasse. Kreeka kriisi ja Aasia aktsiaturgude uperpallide tõttu toovad investorid oma kapitali just Kesk-Euroopa kinnisvarasse – ostetakse pigem terve kinnisvaraportfell, mitte üksikut hoonet. Riskialtimad investorid panustavad ka tervishoiu-, puhke- ja tudengimajutust pakkuvasse kinnisvarasse. Ainuüksi USA kapitali voolas möödunud aasta esimesel poolel Euroopasse 70% tervest 2014. aasta mahust. Sellele aitab kaasa ka dollari ja euro hetkesuhe.

Ä Tasub teada
Trendid aastaks 2016

Tänavu on Euroopa kinnisvaraturul oodata fundamentaalseid muutusi, sest sektor üritab kohaneda tehnoloogia arengu, demograafiliste ja sotsiaalsete muutuste ning kiire linnastumisega.

1. Alternatiivide märkamine. Investorid suunavad oma tähelepanu pigem konkreetsetele varadele ja linnadele, mitte riikidele tervikuna. Ka ollakse altimad alternatiive otsima, tervelt 41% investoritest oli nõus tänavu pigem alternatiivseid tehinguid tegema, mullu oli selleks valmis 28% küsitletutest. Särama peaksid tervishoiu-, puhkuse-, tudengimajutuskinnisvara ja IT-seadmete majutuskeskused.

2. Paindlikkus. Innovatiivsemad ja progressiivsemad arendajad üritavad ennetada kinnisvarakasutajate pidevalt muutuvaid nõudmisi. Muutumas on traditsioonilised kinnisvara renditingimused, nii lepingute pikkuse kui ka ruumide kasutamise poolest.

3. Ettevaatlikkus. Madalad intressid ja Euroopasse voolav kapital sisendavad enamikule usku Euroopa kinnisvaraturgu, kuid geopoliitilised probleemid, nagu immigratsioon, terrorism, Suurbritannia võimalik Euroopa Liidust lahkumine ja Hiina majanduse aeglustumine, sunnivad ettevaatlikkusele.

4. Suurlinnade eelistamine. Parimad investeerimisväljavaated on Berliinis, järgnevad Hamburg, Dublin, Madrid ja Kopenhaagen. Saksamaa pealinna edu tagavad selle noor elanikkond, maine kasvava linna ja tehnoloogiakeskusena ning arenduseks sobilike kruntide piisav olemasolu.

5. Nutikuse tähtsustamine. Investorid on teadlikud, et kui maailma kinnisvara- ja kapitaliturg muutuvad, siis peavad nad väga oskuslikult tegutsema, et edukad olla.

6. Kinnisvara kui teenus. Sel aastal joonistub selgelt välja, et kinnisvaraturg on üha vähem betooni ja telliste äri ning üha rohkem teenus. Kui 20 aastat tagasi olid üürnikud, siis nüüd on kliendid, 20 aasta pärast külalised.

ALLIKAS: "EMERGING TRENDS IN REAL ESTATE® EUROPE 2016 BEYOND THE CAPITAL," PWC JA URBAN LAND INSTITUTE

Reparo!
www.reparo.ee
ÄRIPINDADE EHITUS, REMONT, SISEVIIMISTLUS

TEHINGUD

Välismaalaste panus ligi pool miljardit eurot

Alates 2008. aastast on välismaalaste osakaal Eesti kinnisvaratehingutes olnud 5% ning koguväärtus alla 3%, selgub maa-ameti kinnisvaraturu ülevaatest. Enamus neist tehinguist on tehtud korteriomanditega, kirjutab kinnisvarauudised.ee.
Välisriikide residentidest võõrandajaid on ajavahemikul 2008–2015 olnud 1,9–3,6% aastas kõikidest võõrandajatest ning omandajaid 2,1–4,5% kõikidest omandajatest. Enim on nii võõrandajaid kui ka omandajaid Soomest, Venemaalt ja Rootsist.
Kokku on kaheksa aastaga välisriigi residendid Eestisse kinnisvaratehingutega toonud 477 miljonit eurot, kinnisvara võõrandamise eest on nad saadud 385 miljonit eurot.

SAAREMAA

Leedo endise finantsjuhi villa müügis

Leedo endine finantsjuht müüb ühte Saaremaa kallimatest villadest, kirjutas kinnisvarauudised.ee.
349 000 eurot maksva luksusliku eramu omanik on kinnisvarauudised.ee andmeil endine Saaremaa Laevakompanii finantsdirektor ja laevaärimees Vjatšeslav Leedole kuuluva firma Saare Finants eksjuht Alar Tõru.
Tegemist on hetkel ühe kõige kallima Kuressaares pakutava eramajaga. 2008. aastal ehitatud hoone üldpind on 260 m².

EHITUS

Hiiu Gümnaasium sai reedel nurgakivi

Kärdla kesklinnas pandi reedel pidulikult nurgakivi Hiiumaa riigigümnaasiumi tulevasele õppehoonele, uus kool alustab tööd juba sellel sügisel.
Hiiumaa Gümnaasiumi hoone ehitus koos sisustamisega läheb maksma 2,9 miljonit eurot, ehitust rahastavad Euroopa Regionaalarengu Fond ja Eesti riik.

Regionaalhaigla

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla korraldab
avaliku kirjaliku enampakkumise
Harju maakonnas **Kose vallas** asuva
hoonestatud kinnistu müümiseks
alghinnaga 1 250 000 €

Kinnistu andmed	
Aadress:	Ravila mnt. 29
Katastri tunnus:	33702:002:0066
Registriosa nr:	4977102
Kinnistu pindala:	13,41 ha
Sihtotstarve:	Ühiskondlike ehitiste maa
Kitsendused:	Kinnistu on koormatud üürilepingutega

Enampakkumise läbiviimise korra ja enampakkumisel oleva kinnistu kohta saab lisainfot:
Tõnu Talisainen, tel 617 2015,
tonu.talisainen@regionaalhaigla.ee
Pakkumuste esitamise tähtaeg on 29. veebruar 2016, kell 10.00.

ÄRILAUSE

Ain Hanschmidt:
Majandust ei arenda, kui sa ei investeeri.

Infortari juhatuse esimees ütles Maalehes, et Eesti majanduse probleem on: pangad annavad küll laenu hästi, aga investeeringuid tehakse ikkagi vähe.

ÄRIPÄEV 25. jaanuar 2016
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

SEB majandusanalüütiku Mihkel Nestori sõnul on kõige valusamalt madala nafta hinna mõju puudutanud Eesti põlevkivitööstuses töötavaid inimesi.
Kuidas mõjutab maailmas toimuv Eestit?

MIHKEL NESTOR
SEB majandusanalüütik

Et keskmine eestlane omab aktsiaid tavaliselt vaid läbi oma II pensionisamba, siis ei puuduta börsidel toimuv aadrilaskmine inimeste sissetulekuid otseselt. Küll võib negatiivne foon omada kaudset mõju, sundides nii inimesi kui ka ettevõtteid olema otsuste langetamisel ettevaatlikum. Madalate toorainehindade negatiivset mõju on kõige selgemalt tundnud Eesti põlevkivitööstus ja seal töötavad inimesed.

Kütuse madal hind võib olla mõjutanud ka Eesti metallitööstuse tulemusi. Metalltoodete tootmises tegutsevad mitmed ettevõtted üksikute suurtellimuste põhjal ja tootjatele on tööd andnud ka mitmed kütuse- ja energeetikasektoriga seotud ettevõtted. Kui 2015. aasta esimeses pooles kasvas metalltoodete tootmismaht aasta võrdluses 11%, siis ajavahemikus juuli–november oli haru toodanguindeks 7% võrra miinuses. Sarnaselt võib spekuleerida, kas infrastruktuuriinvesteeringute vähenemine Hiinas ja mitmel teisel areneval turul on põhjustanud toodangumahu languse Eesti elektroonikatööstuses, mis küll ise tooteid lõpptarbijatele ei ekspordi, kuid täidab olulist rolli globaalses tootmisahelas. Eesti kogueksportidis on Hiina tähtsus marginaalne – 2015. aasta 11 kuu põhjal 1,2%.

Eesti panga hinnang. Nafta hinna languse mõju Eesti majanduskasvule on püüdnud modelleerida Eesti Pank, kelle arvutuste kohaselt oli Eesti 2015. aasta SKP 0,5% suurem, kui see oleks olnud ilma kütuse odavnemiseta. Peamiselt avaldus positiivne mõju eratarbimises, mis kasvas eelmisel aastal püsihindades enam kui 5%. Tõenäoliselt panustas odav kütus mõnevõrra ka Eesti eksporti, kuivõrd enamik meie peamistest kaubanduspartneritest on nafta netoimportijad. Samas ei võta keskpanga arvutused arvesse Venemaa ekspordi kadu ja tõenäoliselt ei oodatud ka niivõrd raskeid tagajärgi Eesti põlevkiviõlitööstusele.

LUGEJA ARVAB

Keda huvitab, mis saab minu rahast 50 aasta pärast? Selle aja jooksul on kindlasti neli rahareformi ja lisaks vähemalt kaks hüperinflatsiooniperioodi. 50aastase perspektiiviga investeerimisel on mõtet ainult maarjakase kasvatusel.

Kommentaar Mait Krauni kirjutisele "Investori piinad"
LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

EDUKAS EESTI

Eestlane rikkaks ja **väärikaks**

Edukas Eesti

KAIRE UUSEN
ajakirjanik

Miks suudab ülikõrget hinda küsiv taanlane oma õunu müüa, aga Eestis mädanevad need maas?

Elmisel aastal Taani ajalehele oma artiklit tasuta pakkudes arvasin, et teen õige sammu, kui näitan, et leidub välismaalane, kes ei taha raha ega ka nende tööturule tungida. Selgus aga, et tegin suure vea.

Kui Eestis rõõmustaks iga ettevõte tasuta või odavalt saadud töö üle, siis sealselt vastutavalt toimetajalt sain kurja ja kirgliku vastuse, mis oli enam-vähem selline: "Artikkel meeldis, aga teie ettepanek on uskumatu. Mis teil arus on? Tasuta? Kas tahate meie kaasautoritelt töö ja leiva võtta? Kas eestlased teevadki tasuta tööd? Te lasete niiviisi ju majanduse põhja."

Toimetajal oli õigus. Teda pahandas, et tasuta tehes solgitakse turgu, vähendatakse kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö väärtust. Tasuta tööle, alandlikkusele ja paljudele läänes olulistele asjadele tähelepanu pööramiseta kahjuks edu ei tule. Siit jõuabki viie sammuni, millele Eesti võiks tähelepanu pöörata, kui tahame oma majandust turgutada, eksporti suurendada ning maailmas midagi tähendada, aga eelkõige – Eesti ka oma rahva jaoks paremaks elamiskohaks muuta.

Eestlaste ja eesti keele väärtustamine. Eestlaste palgad on tähtsad. Raske on pakkuda oma teeneid, olla konkurentsis, kui ametikohad, mis mujal on kõrgelt väärtustatud, on Eestis alamakstud, ning ka vastupidi.

Mujal saab kohalik alati rohkem palka kui võõras. Meil on tihti vastupidi.

Eestis peab ka eesti keel olema tähtsam kui teised keeled. Kui meil aktsepteeritakse, et töötaja (kas kõrgele kohale tulnud rootslane või tööstuses töötav venelane) ei pea tingimata kohalikku keelt oskama, siis vaadake, mis toimub teistes riikides.

Isegi ametikohtadel, mida reklaamitakse rahvusvaheliselt, eeldatakse kohaliku keele mingil tasemel oskamist või algkursuse läbimist. See toimib Soomes, Rootsis, Taanis, Saksamaal, Hollandis, Prantsusmaal, Hispaanias jne.

Infrastruktuur ja äritegevus ka äärealadele. Liiga suur kontrast piirkondade arengu ja heakorra vahel ei too ainult eestlaste palgele häbipuna ja turisti näole imestuse, vaid on häbiplekk kogu riigile ja vähendab eestlaste võimalust olla läänemaailmaga võrdväärne partner.

Üks lääne ärimees küsis minult pärast Eesti ringsõitu, et miks teil lubatakse lobudikke, põlenud ja lagunenud maju aastate viisi alles hoida, tema lõhuks need esimese asjana ära. Ja miks ei saa paarikümne kilomeetri kaugusel suuremast linnast teid korda teha.

Soodustused ja palgatoetused võiksid olla äärealadel, mitte aga Tallinna või Tartu ettevõtetel. Ääremaade majandust elavdades riik kokkuvõttes võidab, isegi kui algul kulutab. Kus on infrastruktuur, tuleb inimesi ja ettevõtlust. Paljudes riikides makstakse ääremaadel suuremat palka, pakutakse sealsetele ettevõtetele maksusoodustusi, arendatakse infrastruktuuri.

Eesti aktiivne turundamine ja enda "suuremaks" tegemine. Kunagi ütles üks ameeriklane, et tema ostab vaid talle tuntud riikide kaupa, mitte sealt, kust saab odavamalt. Sügisel oli ühe Taani õunaaiandi väraval silt "Meil on õunad otsas, kohtumiseni järgmisel suvel". Miks suudab ülikõrget hinda küsiv taanlane müüa oma õunu, samas kui Eesti odavad õunad mädanevad maas? Miks Soome täiesti tavalises kämpingus on suvel telk telgi küljes kinni ja selle eest küsitakse kõrget hinda, aga rohelises Eestis on ilusad turismikeskused tühjad?

Järelikult pole tähtis hind, vaid riigi kuvand. Peame näitama ennast võrdväärsena, rikkama, turvalisema ja võimekamana. Maailm armastab edukaid.

Maksusoodustused ettevõtetele ja pikaajaliste eesmärkide seadmine. Maailmast võib tuua sadu näiteid, kuidas saab ettevõtteid "riigi heaks" rakendada, andes samas ettevõtetele ka omalt poolt vastu, kehtestades maksusoodustusi, võimaldades soodsamatel tingimustel laenu. Eesti enamasti kiusab ettevõtjaid või siis laseb vabalt välisettevõtetel ennast tüssata.

Igasse elumajja kraanivesi. Eesti kui väike riik peaks seda suutma, kas või euroraha toel. Rahvast, kellest jätkuvalt märkimisväärne osa elab nüüdisaegsete mugavusteta, ei võeta võrdväärsena, vaid vaadatakse kui kolmanda maailma riiki.

Taanlased on öelnud, et neil kehtestati 1960ndatel nõue, et igas majas peab olema veevärk sees.

Kui algul oligi tagurlikke vastupunnijaid, oli pärast elatustaseme tõus märgatav. Kinnisvara väärtus, inimväärikus ja töövõimekus kasvasid märgatavalt. Eesti on saanud euroraha peal palju ära teha, ehk saab ka seda?

ARTIKKEL ILMUB TALLINNA KAUBAMAJA, DANSKE BANKI, EMT JA ELIONI, ACE LOGISTICSI, COMBIMILLI NING ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI EDUKAS EESTI RAAMES.

REPLIIK

Ärimehe aus nimi pole **mänguasi**

JÜRI ROSS
Büroomaailma tegevdirektor

Kas see kohviga trikitamine ei ole mitte varastamine riigi rahakotist?

Paljud ärimehed arutavad viimastel päevadel vihaselt, kas politseiameti peadirektori käitumine on iseloomulik riigitöötajatele ja mida kõike nad endale lubavad.

Aga nii mõnigi firmajuht peaks minema peegli ette ja küsima enda käest, kui aus ma ise olen, kui ma arutan näiteks kohvi ostmisel, kas kohvi ei saaks arvel asendada mõne kontoritarbe või koopiapaberi nimetusega.

Kui kohvipakk maksab 5 eurot ja kontoris kulub kuus 10 pakki kohvi, siis sääst erisoodustusmaksu näol on ligikaudu 33 eurot kuus. Kas see raha on seda väärt, et hakata riskima oma ausa nimega ja firma mainega?

Täna petab riiki, homme... Kui soovite lõpetada töösuhte sekretäri või kellegagi, kes teie nõusolekul teeb teie firmas selliseid trikke, siis sel juhul olge eriti ettevaatlik: ta võib ju anda vihje maksuametile.

Teil ei ole ülevaadet, kui palju kohvi siiski kulub firmas, sest kui keegi pahatahtlik võtab kohvipaki koju kaasa, siis ei saa teie raamatupidamine seda puudujääki kajastada.

Kui ma õpetan oma kolleegile, kuidas petta riiki, järsku tuleb siis tema omakorda ideele, kuidas petta mind, ja seda ilma süümepiinadeta? Ja kas see kohviga trikitamine ei ole varastamine riigi rahakotist?

Mis mind ajendas seda kirjutama – eks ikka soov parandada meie ärikeskkonna moraali ja siiras soov, et riik saaks tänu ärimeeste aususele eraldada rohkem raha haridusele, meditsiinile ja muudele tähtsatele sotsiaalvaldkondadele.

LUGEJA LEMMIKUD www.aripaev.ee

Vene must raha mürgitab Euroopat. Korrumpeerunud Vene ärimeeste must raha ületab endiselt riigipiire.
Nädal graafikutes: elektrihind laes, Venemaa tegi Eestile ära. Äripäeva selle nädala parimad graafikud näitasid elektri hinna lakke sööstmist, automüügi parimaid palu ja seda, et Venemaa on innovaatilisem riik kui Eesti.
Kui edukalt võiks Iraan naftaturule siseneda? Selle kõrval on õhus ka üks vähem küsitud küsimus: missuguses seisukorras Iraani naftaväljad üldse on?
Vaid üks kümnest ükssarvikust jääb ellu. 90 protsenti vähemalt miljardi dollari suuruse väärtusega idufirmadest hinnatakse ümber või nad lähevad pankrotti, väitis Davosis riskikapitalist Jim Breyer.

VASTUKAJA

Kala **mädaneb** peast

RUTH ALAS
EBSi juhtimisprofessor, juhtimise õppetooli juhataja

Juhi poolt häbistatu ei algata enam mitte midagi, ta käib lihtsalt tööl ja täidab rutiinselt oma ülesandeid.

Eesti on tublil kohal ettevõtlusvabaduse edetabelis, samas tootlikkus ei suurene ikka veel piisavas tempos. See tundub ebaloogiline ja paneb otsima, millise kännu taha see näitaja kinni on jäänud.

Kui organisatsioonis midagi ei toimi, on asi sageli juhtimises. Milliseid inimesi tööle võetakse, kuidas inimesi tööle rakendatakse ja kui otstarbekas töö tegemiseks mõeldud aja kasutus on.

Kõik algab sellest, kuidas juht iseennast ja maailma näeb. See, kui hästi ta on suutnud läbi töötada oma probleemid, määrab tema maailmanägemise. Inimene, kes on ise haiget saanud ja pole suutnud sellega toime tulla, kaldub ka teistele haiget tegema, sest ta arvab, et maailm ongi selline koht.

Juhil on valida, kas ta eeldab, et iga inimene tegi enda arvates oma parima või et teised töötavad meelega halvasti. Viimasel juhul võib juhtuda, et kaldutakse kõrvale reeglist – kiida avalikult, laida omavahel olles – ning hakatakse inimest avalikult kritiseerima. Siin on tegemist oma ennustust ise täideviiva prohvetiga. Nimelt tekitab selline avalik alandamine kritiseeritavas tardumise ja sulgumise. Selliselt kogetav häbitunne ei motiveeri paremini käituma, vaid halvab õppimisvõime.

Pikapeale kaob ka inimese senine sooritusvõime, sest ta on endasse usu kaotanud. Avalikult alandatu võtab esialgu alateadvuses ja hiljem teadvustatult omaks mõtteviisi: ma ei saa kunagi millegagi hakkama. Ja nüüd ongi juhil õigus! Kuid selle olukorra on juht ise tekitanud.

Oletame, et inimene püüdis midagi algatada, midagi tavapärasest teisiti teha. See ei õnnestunud kohe ja tulemuseks oli avalik häbistamine. Mida selline inimene teeb? Saanud aru, et tema töökohas pole üks õppiva organisatsiooni põhitunnuseid – vigadest õppimine – lubatud, teeb ta oma ettevõtte või läheb konkurendi juurde. Kuid mis saab siis, kui ta jääb? Suure tõenäosusega ei algata enam midagi, püüab mitte millegagi silma jääda. Ja see ongi üks väikese tootlikkuse põhjusi – paljud inimesed lihtsalt käivad tööl ja täidavad rutiinselt oma tööülesandeid, kuid ei lisa väärtust. Kuid nad ei pruukinud algusest peale sellised olla, nad on lihtsalt sattunud juhi juurde, kes nad "paika pani".

Kuidas motiveerida? Ilmselt on häbistamise korral tegemist juhipoolse ülepingutamisega. Häbitunde asemel oleks piisanud töötajas süütunde tekitamisest. See on võimalik, kui juht usub, et inimene tegi oma parima, vaatamata tulemusele. Sellisel juhul valib juht avaliku kritiseerimise asemel neljasilmavestluse, et välja selgitada, miks nii juhtus.

Erinevalt häbitundest leiab inimene süütunde tekkimise korral, et ta on üldiselt tubli, aga see konkreetne asi ebaõnnestus.

See on motiveeriv jõud ja innustab oma vigadest õppima ning neid mitte kordama.

KOMMENTAAR

Oma eraelu tuleb igaühel endal **kaitsta**

VILJAR PEEP
andmekaitse inspektsiooni peadirektor

Soovitatav on hoida tööalane ja isiklik kirjavahetus lahus.

Euroopa Inimõiguste Kohus andis hiljuti õiguse tööandjale, kes luges distsiplinaarasja lahendamiseks töötaja erakirjavahetust.

Töötaja kasutas pruudi ja vennaga suhtluseks e-posti, mis oli talle antud üksnes tööalaseks kasutamiseks. Selle eest oli samas ettevõttes ka varem vallandatud. Kontrollimisest anti töötajale, kes erasuhtlust eitas, eelnevalt teada. Vallandamisel kaebas ta tööandja kohtusse, et see oli lugenud kirju tema armuelu ja haiguste kohta.

Kohtuotsus on tekitanud palju tühja kära. Inspektsioon on töö- ja eraelu vahekordi selgitanud oma juhistes ja ma ei näe vajadust neid muuta.

Töökanalid pole erasuhtluseks. Ei Eestis ega mujalgi ole töötajal üldist õigust kasutada tööalaseid e-kanaleid erasuhtluseks. Tööandja võib ja peakski kehtestama nende kasutamiseks selged reeglid.

Kui aga reegleid ei ole, siis peab tööandja arvestama õiguspärase ootusega, kus töötajad kasutavad tööalast e-posti ka erasuhtluseks. Pean silmas e-posti, mis viitab töötaja nimele. Keegi ei eelda, et aadressid nagu myygiosakond@ettevõttenimi.ee on mõeldud erasuhtluseks.

Tööandja võib tööalast e-posti kontrollida, kui see on vajalik ja töötajat sellest teavitatakse. Näiteks kui töötaja äraolekul on klientide teeninda-miseks vaja juurdepääsu kirjavahetusele või kui on kahtlus, et töötaja on ärisaladust lekitanud.

Asjakohatu jälgimise õigust tööandjal ei ole. Samas on keelatud töötaja salaja ja asjakohatu jälgimine. Tööandja peab arvestama, et ka erasuhtluse keelu korral võib postkasti sattuda erakirju.

Ettevõttevälised isikud ei pruugi teada, et tegu on tööaadressiga. Ka tööalane kiri võib tuttavate puhul sisaldada eraelulist ("Muide, nägin Sind eile haiglas, ega midagi tõsist?").

Oma eraelu peab igaüks ka ise kaitsma. Kirjavahetuses sõprade ja lähedastega tuleb tööalase e-posti kasutamisel arvestada ka nende huvidega.

Soovitame hoida tööalase ja -välise kirjavahetuse lahus. Erakirjadeks kasutagem isiklikku e-posti, millele vaid endal on ligipääs.

Vähim, mida teha, on luua tööandja e-kanalis erakirjade tarbeks eraldi alamkaust, nt märkega "isiklik".

5. VEEBRUAR 2016, SOKOS HOTEL VIRU
LEMMIKLEKTORI LOENG:
ELAGU EHITUSVABADUS

Alates 1. juulist 2015 kehtima hakanud ehitusseadustiku üks eesmärke on ehitusvabaduse põhimõte. Lemmiklektori loengul kuuleb täpsemalt, kui suur vabadus uue seadustikuga tegelikult kasutada on.

Lemmiklektori loengul räägime ja analüüsime täpsemalt, mis enam ei kehti, mis muutus ning mis on täiesti uued nõuded.

Lemmiklektori loengut viib läbi Hedman Parnters vandeadvokaat **Liisa Linna.**

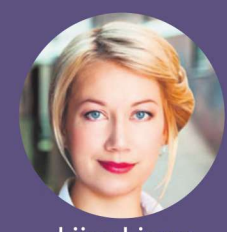
Liisa Linna

SEALHULGAS SELGITAME:
- Mida üldse loetakse ehitamiseks?
- Millised on nõuded projekteerimisel ja detailplaneeringutel?
- Kes võib üldse projekteerida?
- Kuidas muutus riiklik järelevalve?
- Mida uut on ehitamise dokumenteerimises?
- Näited värsketest vaidlustest ja võimalikest tulemustest.

REGISTREERIMINE:
sulev@ehitusuudised.ee või telefonil 6670 411
Soodushind kuni 2. veebruarini 179 eurot +km (214,80 eurot koos km-ga). Alates 3. veebruarist kehtib täishind 269 eurot +km (322,80 eurot koos km-ga).

Lisainfo telefonil 6670 234 või www.ehitusuudised.ee

Äripäev Ehitusuudised.ee
Äripäev
hedman partners Attorneys-at-Law

Edukas Eesti

ootab uusi ideid
Eesti arengu kiirendamiseks.

Osalemiseks palume saata arvamusloo koos oma fotoga aadressil **arvamus@aripaev.ee.**

Kolmele paremale artiklile on Äripäev koostöös EMT ja Elioni, Tallinna Kaubamaja, Danske Banki, Combimilli ja ACE Logisticsiga välja pannud väärikad auhinnad.

Võitja saab **10 000,**
teise koha omanik **3000** ja kolmas **2000** eurot.

Kaastöid võib saata
29. veebruarini 2016 (kaasa arvatud).
Laekunud tekste avaldame jooksvalt Äripäeva paberväljaandes ja veebis.
Toimetus jätab endale õiguse tekste toimetaja ja lühendada.

emt Elion Äripäev
COMBIMILL kaubamaja
ace Logistics Danske Bank
Edukas Eesti

TÕUSJA
Nafta hinna järsk tõus tõstis naftafirmade aktsiaid.

LANGEJA
Aktsiaturgude tõusuga kaasnes kulla hinna langus.

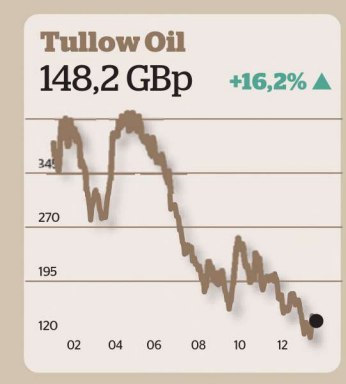

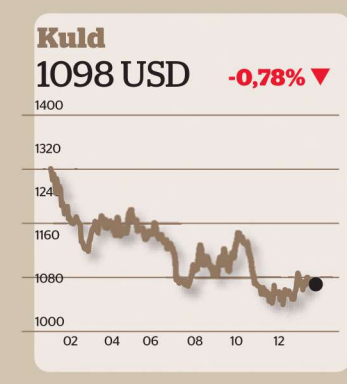

ÄRIPÄEV 25. jaanuar 2016
toimetaja Fredy-Edwin Esse, tel 667 0171, e-post fredy-edwin.esse@aripaev.ee

↑ **TEHERANI** kokkusaamisel novembris pakkus Iraan investoritele välja võimalusi osaleda 50 nafta- ja gaasiprojektis, kui turud Iraani nafta jaoks avanevad. Kohal oli huvilisi 45 riigi 152 ettevõttest. FOTO: EPA

NAFTA

Swedbanki ökonomist: ootame nafta hinna taastumist. Hiina tarbimine kasvab

Ä **JUHAN LANG**
juhan.lang@aripaev.ee

Swedbanki makroökonomist Øystein Børsum ennustab, et sel aastal nafta hind küll mõnevõrra taastub, kuid turul on endiselt kapaga pikaajalisi riske.

Intervjuus Äripäevale soovitab ta ka väikeinvestoritel suhtuda musta kulda ettevaatlikult.

Mida te praegu nafta hinnale prognoosite? Ootame, et nafta hind jääb tänavu mõistlikult madalale, kuid saabub pöördepunkt ning turud saavutavad tasakaalu. Ainus võimalus, et praegune nafta hind võiks keskpikas perspektiivis jääda samale tasemele, tähendaks seda, et kõik edasised naftainvesteeringud tehakse ainult Lähis-Idas. Ja see ei ole väga tõenäoline stsenaarium.

Praegune tootmise ülejääk on ligi 2% ehk toodang ületab 2% võrra pakkumist. Kuid aastane toodangu vähenemine on ligi 5%, kui edasisi investeeringuid pole. Peamised naftatootjad on märkimisväärselt praegu oma investeeringuid kärpinud. Eriti puudutab see USA kildaõli sektorit, kus investeeringuid on kärbitud 70% ulatuses.

See tähendab, et pakkumine kukub väga kiiresti praegusest nõudlusest allapoole. Seega, kui vaatate kaks või kolm aastat ettepoole, siis tekib vajadus täiendavate investeeringute järele, et nõudluse kasvuga kaasas käia.

Samal ajal on palju juttu Iraani tulekust naftaturule ja Hiina aeglustumisest – see niisiis suurt pilti ei muuda? Iraani argument on väga tugev, kuid Hiinat puudutav on lihtsalt vale. Hiina naftatarbimine on viimastel aastatel püsivalt kasvanud. Aeglustumisest pole absoluutselt mingisugust märki. Mis on Hiinas aeglustumas, on infrastruktuuri-, kinnisvara- ja muud seda tüüpi investeeringud.

Loomulikult kasutatakse ka nendes sektorites naftat, kuid Hiina naftanõudluse seisukohast on märksa olulisem eranõudlus. Võin teile kinnitada, et Hiina automüügi kasv pole kunagi olnud suurem kui praegu.

Eranõudlus Hiinas kasvab kindlalt ja äsja avaldatud numbrid kinnitavad seda pilti. Jaemüügis, autode müügis ja eratarbimises üleüldiselt pole aeglustumist.

Mida arvata Iraanist? Iraan on oluliselt tähtsam küsimus, sest neil on tohutud nafta- ja gaasireservid. Ühed maailma suuremad. Teiseks on nad piirkonnas, kus on suhteliselt lihtne naftat toota. Mõni Iraani allikas isegi ütleb, et seal on võimalik toota naftat hinnaga 1 dollar barreli kohta, kuid enamik usub siiski, et tootmiskulu jääb paarikümne dollari juurde. Igal juhul on see madalamal kui meie nafta hinna prognoos. Seega, kui Iraan on võimeline kiiresti palju naftat tootma, siis jääb nafta hind madalaks.

See on hea argument, aga vastuargument on see, et keegi ei tea päris täpselt, kui palju on Iraan võimeline naftat tootma. Veelgi spetsiifilisemalt: pärast nii paljusid aastaid sanktsioone ja boikotte ei tea me täpselt, milline on nende suutlikkus. Me teame, et neil

↑ **SWEDBANKI makroökonomist Øystein Børsum.** FOTO: ERAKOGU

Ä **Prognoos**
Swedbank ennustab nafta hinna vaikset taastumist
nafta keskmise hinna prognoos, USD barreli kohta

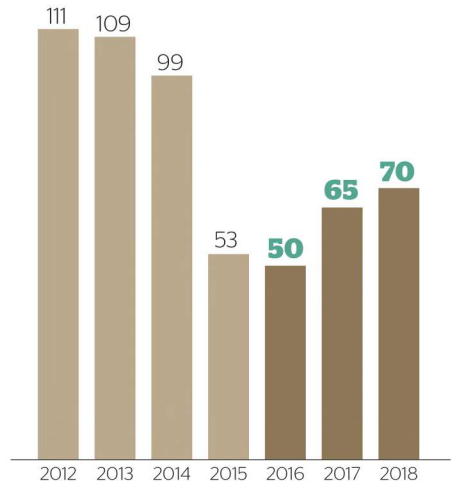

ALLIKAS: SWEDBANK

NUMBER

20%

tõenäosusega võib USAd tabada majanduslangus, usub Bank of America.

ELEKTER

Eratarbijad peaksid arvestama, et elektrienergia hinnale lisandub lepingus ka käibemaks.

Nord Pool Eesti
30,51 -42,96%▼

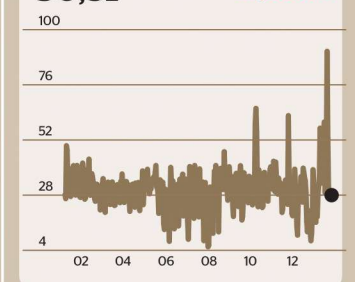

VALUUTA

Euroopa Keskpanga negatiivne intressimäär survestab eurot nõrgemaks.

EUR/USD
1,0893 -0,13%▼

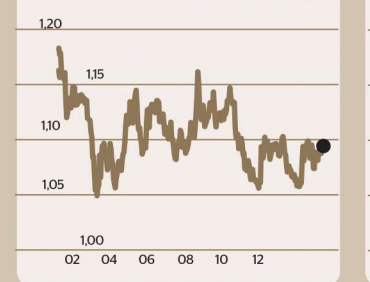

INTRESS

Euribor on EKP sammude tõttu olnud tugevas languses.

Euribor 6 kuud
-0,065% -0,004▼

on nutikad insenerid, aga me ei tea kogu tehnika ja endiste naftaplatvormide seisukorda. Samuti ei tea me, kuivõrd suudavad nad ligi meelitada välisinvesteeringuid. Seega, et suurendada Iraani naftatoodangut, vajavad nad rahvusvahelisi naftafirmasid. Kuigi paljud asjad Iraanis muutuvad, ei tea me, kui avatult võtavad nad vastu rahvusvahelisi firmasid, ja me ei tea, kuivõrd tahavad rahvusvahelised naftafirmad Iraani minna.

Arvan, et ettevõtted on väga huvitatud, kui nad saavad head tingimused – võimaluse investeeringuid teha, neid kontrollida ja olla kindlad enda omandiõigustes. Kõik need küsimused on endiselt siiski lahtised.

Kui Iraan on võimeline kiiresti palju naftat tootma, siis jääb nafta hind madalaks.

Isegi kui nafta hind taastub 50 dollaril barrel, pole paljud Põhjamere naftaplatvormid endiselt kasumlikud.

Øystein Børsum

Mida prognoosite praegu suurtele tooraine eksportijatele – Venemaale, Brasiiliale? Selge see, et Brasiilia ja Venemaa on praeguses olukorras hädas, ja on ilmne, et olukord võib minna veel oluliselt halvemaks. Selgelt peab Venemaa veelgi oma eelarvet kärpima ja majanduslangus jätkub veel mõnda aega.

Kuidas on lugu Norras? Laiemat makropilti vaadates näeme, et Norra naftasektor on väga tõsises languses. Isegi kui nafta hind taastub 50 dollaril barrel, pole paljud Põhjamere naftaplatvormid endiselt kasumlikud. Oletan, et naftafirmad tahavad esmalt näha nafta hinna taastumist ja et see püsiks oluliselt kõrgemal tasemel veel mõne aasta, enne kui nad on nõus taas uusi suuri projekte ette võtma. Mitme Põhjamere uue naftavälja oodatav eluiga on 30–50 aastat. Seega ei tehta neid investeeringuid, kui pole kindlust, et nafta hind püsib ka pikemas perspektiivis üle kasumiläve.

Tegelikult on väga raske neis asjus kindel olla. Osaliselt seetõttu, et kui vaadata 30 aasta perspektiivis, siis paljud asjad energiasektoris muutuvad. Esiteks olen ma üsna kindel, et päikeseenergia kasutuselevõtt toob suured muutused. Kui vaatate, kuidas päikeseenergia kulud kukuvad, siis pikemas perspektiivis ei ole ma üldse kindel, et Põhjameres alles jäänud suuri naftavälju edasi arendatakse.

Pikemas perspektiivis olete siiski nafta hinna suhtes optimistlik? Ma arvan, et järgmise 5–10 aasta jooksul näeme tõenäoliselt mõõdukalt kõrgemaid hindu kui praegu. Pikemas perspektiivis jõuame kohta, kus on suur nafta nõudlus, ja sealt edasi näeme taas madalamaid hindu.

Seega jääb sektor volatiilseks ja riskantseks? Loomulikult.

Kui üks väikeinvestor tahaks panustada pikaajaliselt nafta hinnale, siis mida te talle soovitaksite? Ma ei ole päris kindel, et soovitaksin väikeinvestoril nafta hinnale panustada. Aga oletades, et ta tahab seda ikkagi teha ja tal on nafta hinnast kindel nägemus, siis võiks ilmselt kaubelda otse naftafutuure. Teame, et paljud asjad on nafta hinnaga seotud – isegi Norra kroon või muud valuutad, näiteks Vene rubla. On võimalik kaubelda naftaaktsiaid ja palju erinevaid asju, mis nafta hinnast sõltuvad, kuid kui olla nafta hinna liikumises täiesti kindel, siis maksaks kaubelda otse futuure.

Kas väikeinvestoril saab üldse selline kindel nägemus olla või on see siiski suurte poiste mängumaa? Naftasektor on kõigile. Arvan, et väikeinvestorid peaksid keskenduma valdkonnale, kus teame, et aja jooksul võib eeldada riskipreemiaid. Seega soovitaks ma väikeinvestoritele üldiselt aktsiaid.

RAHA

reklaam

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius % keskmiselt kuu jäägilt	jooksev hoius % kuu püsijäägilt	tähtajaline hoius % 1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank		0,00	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,5	0,60/1,60	0,70/1,70	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,00	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	200
Citadele Pank	-	-	-	-	-	0,05	0,1	0,70	1,0	1,40	150
Versobank	0,01	0,01	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,20	1,50	1,80	350
DNB	0,10 (7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,01	0,02	0,03	0,10	0,50	0,80	1,10	1,20	100/200 (4)
BIGBANK		-	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	-	-	0,60	0,90	1,20	1,50	2,00	2,25	500

tähtajaline hoius %, USD

pank	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank			Kontakteeruge pangaga				
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,05	0,10	1,00	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,1	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,10	0,10	0,20	0,50	0,70	0,90	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

reklaam

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimiväärtus	emissiooni maht
Cofi (Inbank)	EE3300110584	29.09.2014	15.09.2018	7,00%	kvartaalne	EUR 1000	5 000 000
Dental Invest Estonia	EE3300110451	19.12.2013	27.11.2015	10,00%	kvartaalne	EUR 1000	1 980 000
IuteCredit Europe A5	EE3300110725	15.09.2015	15.09.2017	16,00%	kvartaalne	EUR 1000	506 000
JPFinance	EE3300110758	15.10.2015	15.04.2018	13,00%	kvartaalne	EUR 1000	5 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	EUR 1000	2 000 000
Uvic	EE3300110493	13.02.2014	28.02.2016	10,00%	kvartaalne	EUR 1000	795 000

REDGATE CAPITAL

BÖRS

Tallinn 22.01

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,080	3,85	3 049	5,1	14,2%	0,73	0,9%
Baltika	0,301	0,00	102	-	-14,7%	1,39	0,0%
Ekspress Grupp	1,220	0,00	5 326	9,4	8,2%	0,77	3,3%
Harju Elekter	2,480	1,22	13 950	12,7	5,9%	0,75	6,0%
Merko Ehitus	7,700	0,13	24 956	13,2	7,8%	1,04	8,3%
Nordecon	0,992	-0,30	2 480	22,4	3,9%	0,88	3,0%
Olympic EG	1,750	0,57	190 027	11,1	22,0%	2,43	5,7%
PRFoods	0,364	-1,62	2 594	-	-2,0%	0,39	82,4%
Pro Kapital Grupp	2,330	11,48	8 175	5,5	26,5%	1,47	0,0%
Silvano FG	1,240	1,64	46 099	6,3	16,6%	1,04	24,2%
Tallink Grupp	0,840	0,60	52 517	8,2	8,8%	0,73	2,4%
Tln Kaubamaja	6,590	-0,45	46 192	12,5	12,3%	1,54	6,1%
Tallinna Vesi	13,500	1,50	85 617	13,6	22,8%	3,10	6,7%
Trigon PD	0,500	0,00	0	-	10,4%	0,93	0,0%
Skano Group	0,786	0,00	0	-	-28,9%	0,67	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Helsingi 22.01

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	3,10	0,32	17,2	2,6	3,9
Citycon	2,16	3,45	12,4	0,9	6,5
Elisa Comm.	33,95	3,54	22,8	6,3	3,9
Finnair	5,38	1,51	-	1,2	-
Fortum	13,50	3,77	37,8	0,9	-
HKScan	3,60	4,05	25,7	0,5	13,6
Kesko	35,24	1,09	36,3	1,6	4,3
Neste Oil	27,94	1,93	-	2,5	2,3
Nokia	6,66	1,83	-	2,7	-
Olvi	21,00	0,72	20,8	2,4	3,1
PKC Group	14,12	4,13	-	2,3	5,0
Stockmann	6,46	7,58	-	0,5	-
Stora Enso	7,49	3,17	-	1,2	-
UPM Kymmene	14,98	1,97	-	1,0	4,7
YIT	4,58	1,82	10,7	1,1	3,9

Riia 22.01

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,05	1,00	-	0,4	-
Latvijas Gaze	9,98	0,71	10,8	0,7	-
Olainfarm	7,23	1,83	8,4	1,2	-

Vilnius 22.01

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,53	-0,39	-	3,1	5,1
City Service	1,680	0,00	10,2	0,8	-
Invalda	3,340	-2,05	-	0,8	-
Linas Agro	0,651	0,62	11,9	0,6	-
Panevezio Statybos	0,900	0,78	-	1,4	-
Siauliu Bankas	0,294	0,34	4,5	0,6	-
Snaige	0,280	-6,04	-	1,2	-
TEO LT (Telekomas)	0,997	0,10	18,0	2,6	6,8

VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼
9,3527

EUR/RUB ▼
91,7660

Austraalia dollar	AUD	1,538	Singapuri dollar	SGD	1,542
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,755
Hiina jüaan	CNY	7,110	Šveitsi frank	CHF	1,095
Hongkongi dollar	HKD	8,420	Taani kroon	DKK	7,462
India ruupia	INR	73,095	Tai baat	THB	38,921
Jaapani jeen	JPY	127,770	Tšehhi kroon	CZK	27,026
Kanada dollar	CAD	1,532	Türgi liir	TRY	3,257
Korea won	KRW	1292,830	Ungari forint	HUF	312,200
Norra kroon	NOK	9,469	USA dollar	USD	1,089
Poola zlott	PLN	4,459			
Rumeenia leu	RON	4,527			

BÖRSIKAUBAD

Kütused 22.01

USD	
Nafta IPE, bbl	31,05
Nafta NYMEX, bbl	31,03
Mootoribensiin, t	368,00
Diislikütus, t	259,00
Kerge kütteõli, t	253,50
Masuut (1% väävel), t	127,50
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,138

Põllumajandus 22.01

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	116,65
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	429,90
Kakao NYBOT, USD/t	2891,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	109,05
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	358,75

Värvilised metallid 21.01

USD/t	
Alumiinium LME	1470,5
Vask LME	4379
Plii LME	1619
Nikkel LME	8560
Tina LME	13350
Tsink LME	1479

Väärismetallid 22.01

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1095,11
Plaatina NYMEX	831,90
Pallaadium NYMEX	507,50
Hõbe COMEX	14,14

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

TÖÖTUBA annab kätte kõik vajalikud tööriistad võõrkeelte õppimiseks. Näitame, kuidas õppida ise või panna oma meeskond õppima ükskõik millist vajalikku võõrkeelt lähtuvalt ettevõtte ja iseenda huvidest, luues oma igapäevasesse ellu vastava keelekeskkonna. Võtmeks on inimesest kujundada teadlik ja ennast juhtiv keeleõppija.

Tänu võõrkeeleoskustele suurem võimalus leida põnevaid väljakutseid kodu- ja välisriikides, tõusta karjääriredelil ja panustada enesearengusse. Ettevõttel on oma meeskonna keeleoskusi arendades võimalik tõsta konkurentsieelist, parandada teenindus-kvaliteeti, suurendada müügitulemusi, laieneda välisturgudele, leida uusi kliente ja koostööpartnereid.

KUIDAS ÕPPIDA KEELI KIIRELT JA TÕHUSALT?

Äripäeva populaarseim töötuba 100% soovitusindeksiga!

Töötoa viib läbi polüglott, keeleõpetaja, Embassy of Educationi asutaja **OTT OJAMETS.**

Osalejad saavad kaasa keelemeetodi õpiku "Esimene meetod: Keeled" ja veebikeskkonna piiramatu kasutusõiguse.

Töötoad toimuvad:
24. märts 2016
Original Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuses, Tallinn
17. mai 2016
Tartu

Embassy of Education

Äripäev

Töötoa soodushind 119 eurot (km-ga 142,8 eurot).
Tavahind 229 eurot (km-ga 274, 80 eurot).

Lisainfo ja registreerimine telefonidel 667 0304, 667 0411, e-mail: kertu.karner@aripaev.ee või pood.aripaev.ee/konverentsid

11. VEEBRUAR

MAKSUARVESTUS JA RAAMATUPIDAMINE SOOMES

RADISSON BLU HOTEL OLÜMPIA KONVERENTSIKESKUS

SEMINARI AJAKAVA:

09.30-10.00	**Registreerimine ja hommikukohv**
10.00-11.00	**Mida peab teadma Soome (maksu) seadustest?**
11.00-12.30	**Maksuarvestuse ja raamatupidamise korraldamine Soomes** CH Konsultatsioonid OÜ juhataja **Christer Haimi**
12.30-13.30	Lõuna
13.30-14.30	**Kuidas ülepiirilisel tegutsemisel maksustamise probleeme ennetada? Eesti MTA vaade** Maksu- ja tolliameti maksude osakonna konsultant **Liia Rannala**
14.30-15.00	**Paberite praktikum. Täidame tähtsaid dokumente.** CH Konsultatsioonid OÜ juhataja **Christer Haimi**
15.00-15.30	**Soome siseriiklik pöördmaksustamine ja käibemaksureeglid** Leinonen OÜ nõustamisüksuse juht **Tõnis Elling**

Seminaril osalemine maksab kuni **4. veebruarini 169 eurot** (km-ga 202,8 eurot), alates 5. veebruarist kehtib täishind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot). Kahe või enama isiku korraga registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus.
Registreerimine www.raamatupidaja.ee või telefonil 6670411

Äripäev Raamatupidaja.ee
Äripäev
ch KONSULTATSIOONID

Pärnu Tarneahelakonverents 2016

10.-11. märts 2015 | Estonia Resort Hotel&Spa konverentsikeskuses

Peaesinejad:

Klas Monni, Accenture Põhjamaade tegevjuht, kes räägib tarneahelajuhtimise lähiaja tulevikutrendidest
Jack Quarles, tarneahela juhtimiskonsultant, kes aitab viia hankejuhtimise uuele tasemele
Chris Gallagher, Ülemaailmse Ostu- ja Tarneahelajuhtimise Föderatsiooni juhatuse liige, kes jagab nõuandeid, kuidas transformatsioone algatada ja läbi viia

Pärnu Tarneahelakonverents

Miks tasub tulla?

- Räägime organisatsiooni, ettevõtte juhtimise, koostöö, protsesside ja tööjõu transformatsioonist!
- Kuuleme erakordselt palju rahvusvahelistest kogemustest – laval on 7 väliseksperti
- Kohalikud kogemuslood transformatsiooni läbiviimise kohta
- Piilume kolleegide tegevust – külastused ettevõtetesse Ruukki ja AQ Lasertool
- Piiratud kohtade arvuga Jack Quarlesi läbirääkimiste koolitus
- Networking, kus luua uusi koostöösuhteid

Programmijuht: **Peep Tomingas** (Eesti Ostu- ja Tarneahelate Juhtimise Ühingu ProLog tegevjuht)

Toetajad: KREDIIDIINFO AN EXPERIAN COMPANY, Coca-Cola Hellenic Passion for Excellence

Korraldajad: Äripäev, PROLOG, Äripäev Logistikauudised.ee, Äripäev Tööstusuudised.ee

Koostööpartner: 7Kohvipoissi, AVIS, TERE, AVISION

Tööstuse, logistika, kaubanduse ja infotehnoloogia valdkonna tegijate suurim kokkutulek!

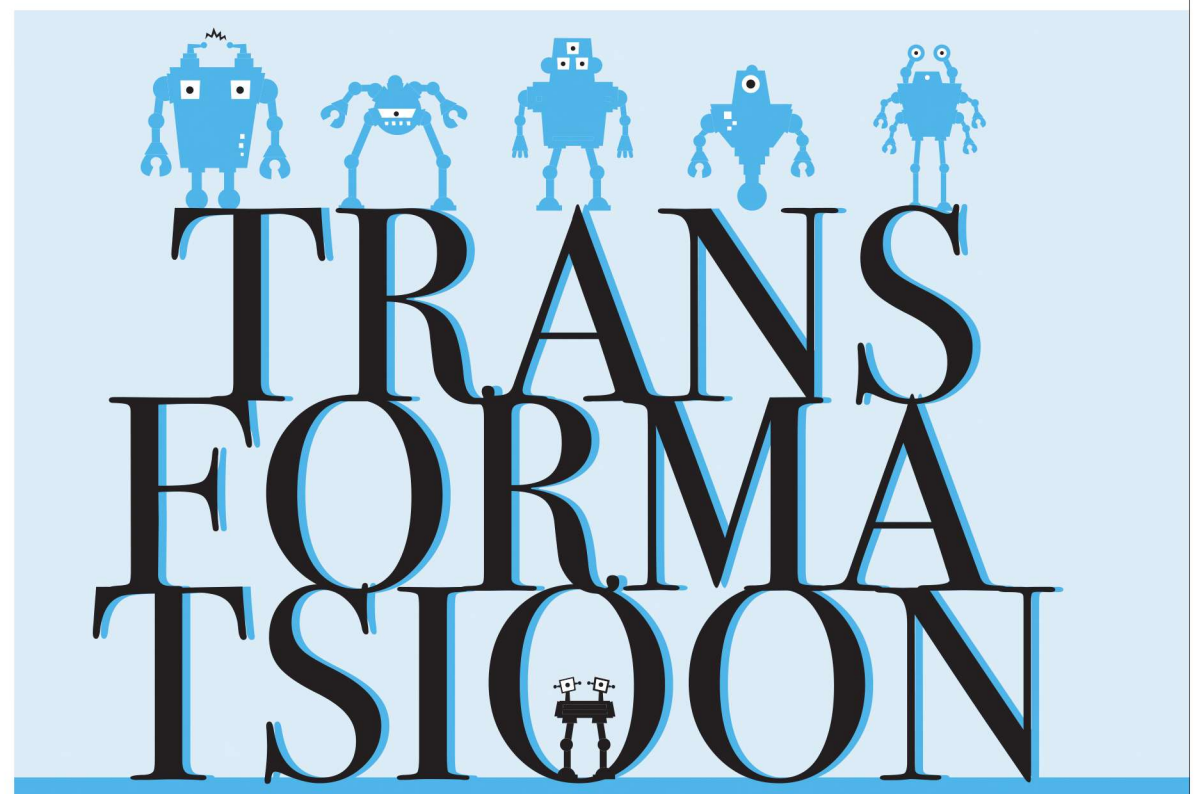

Lisainfo ja registreerimine:
www.konverentsid.ee,
info@konverentsid.ee
või telefonil 6177 310

Registreerides 12. veebruarini kehtib soodushind **399€**+km (km-ga 478,8€, täishind 499€+km)

Oma ettevõtte tutvustamiseks Pärnu Tarneahelakonverentsil, võtke ühendust **Eliise.Nikopensius@aripaev.ee**

investeerimisfondid INVESTOR 19

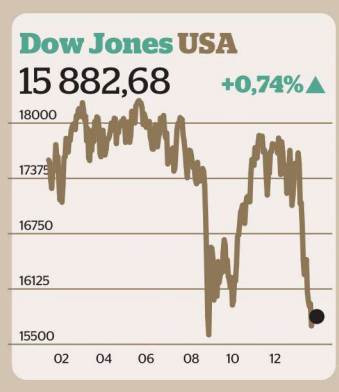

ÄRIPÄEV 25. jaanuar 2016
toimetaja Juhan Lang, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

Ä FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

21.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Avaron Areneva Euroopa Fond D, EUR	11,82	11,59	11,59	9,86	-9,57	-7,84	3,40	1,63	39 932 658
Avaroni Privaatportfell B, EUR	15,65	15,65	15,65	2,72	-1,15	2,58	5,44	5,04	10 317 216
Avaron Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	12,88	12,88	12,88	4,07	-1,13	5,22	6,87	-	7 121 882

Compensa Life

20.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Balti Kasvuportfell, EUR	-	-	1,50	-	-4,80	2,30	3,50	2,50	6 937 992
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	12,27	-	0,00	-0,20	1,20	2,30	912 905

Kasvuporfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2015. Võlakirjaporfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2015.

Danske Capital AS

21.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Danske Pension 25, EUR	1,03	1,04	1,04	4,72	-2,63	-2,39	2,41	2,30	13 409 886
Danske Pension 50, EUR	1,21	1,23	1,23	6,86	-4,20	-3,00	3,24	2,33	209 389 154
Danske Pension Intress, EUR	0,91	0,92	0,92	1,52	-0,19	-0,55	1,51	2,26	4 683 766
Vabatahtlik Pensionifond Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,60	1,64	1,62	9,34	-6,99	-4,00	4,92	3,49	4 471 087
Vabatahtlik Pensionifond Danske Pension Intress Pluss, EUR	0,77	0,79	0,78	2,13	-0,49	-1,40	0,92	1,89	523 414

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

LHV Varahaldus

21.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,49	1,51	1,51	3,16	-1,51	1,98	2,95	2,60	346 671 865
Pensionifond M, EUR	1,19	1,21	1,21	2,25	-0,35	2,10	2,87	3,28	49 473 773
Pensionifond S, EUR	1,25	1,26	1,26	1,92	0,34	0,25	2,21	3,29	52 539 773
Pensionifond XL, EUR	1,29	1,30	1,30	3,52	-1,89	2,47	3,51	2,76	84 121 636
Pensionifond XS, EUR	1,17	1,18	1,18	1,71	0,30	0,47	2,49	3,61	17 539 975
Täiendav Pensionifond, EUR	1,47	1,49	1,49	3,59	-2,01	4,32	4,57	3,42	7 364 748
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	9,32	9,42	9,42		-17,80	-30,72	2,48	4,44	9 696 303,31
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,22	8,30	8,30	12,33	-10,00	-0,84	-0,09	-2,00	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,25	5,30	5,30	12,33	-9,99	-0,84	-0,09	-2,00	1 340 349

Mandatum Life

21.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	116,07	115,49	115,49	-	-2,58	-2,91	0,58	-	-
Konservatiivne, EUR	113,89	112,76	112,76	-	-1,61	-3,15	0,63	-	-
Tasakaalustatud, EUR	113,55	111,87	111,87	-	-1,01	-3,51	0,73	-	-
Progressiivne, EUR	109,13	106,99	106,99	-	-0,53	-3,93	1,10	-	-
Agressiivne, EUR	117,94	115,63	115,63	-	-0,65	-4,67	2,38	-	-
Investeerimisportfellid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	144,97	144,25	144,25	-	-0,93	-1,36	1,26	2,55	-
Mandatum Life Nordic High Yield Abs, EUR	90,54	90,09	90,09	-	-11,87	-11,55	-	-	-
Mandatum Life Convertible, EUR	100,77	100,27	100,27	-	-3,77	-4,83	-	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	123,15	120,74	120,74	-	-1,94	-5,67	-	-	-

Nordea Pensions Estonia

21.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,00	1,01	1,01	6,56	-4,75	-3,58	2,81	2,81	164 178 789,92
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,83	0,84	0,84	9,76	-6,99	-4,01	3,53	2,9	18 667 510,06
Nordea Pensionifond B, EUR	0,92	0,93	0,93	4,27	-2,39	-3,01	1,35	2,42	19 272 990,60
Nordea Pensionifond C, EUR	0,86	0,87	0,87	2,15	0,26	-0,46	2,11	2,82	12 699 703,82
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,26	1,28	1,27	11,87	-9,62	-6,01	4,66	3,46	7 249 598,19
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	3,96	-1,92	-1,7	2,28	0	1 657 532,27

AS SEB Varahaldus

21.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
SEB Energiline Pf, EUR	0,774	0,781	0,781	9,35	-5,91	-5,67	2,16	0,55	32 356 505,69
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,891	0,900	0,900	1,83	-0,46	-1,80	-0,36	1,10	57 329 285,75
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,827	0,836	0,836	5,51	-2,36	-5,02	0,24	0,81	21 107 658,01
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,985	0,994	0,994	6,93	-3,99	-5,22	1,29	0,99	399 594 949,22
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,980	1,000	0,990	11,10	-7,95	-7,11	2,92	1,11	16 684 240,98
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,159	1,182	1,170	5,60	-2,31	-4,63	0,97	1,22	13 938 380,21

ASi SEB Pank vahendatavad fondid

21.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,587	1,587	1,587	2,1	-0,5	-1,67	1,9	3,82	287 800 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	113,273	114,406	113,273	5,73	-1,7	-2,4	2,69		896 500 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	111,471	111,471	111,471	3,18	-0,37	-0,75	2,1		1 794 400 000,00
SEB Strategy Growth Fund	114,722	115,869	114,722	11,88	-5,91	-9,62	2,99		367 200 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	113,964	115,104	113,964	8,56	-3,32	-5,71	3,2		624 400 000,00

Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehindu saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.10.2015.

Fondivalitsejad

Avaron Asset Management Narva mnt 7D, B-korpus, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
AS GA Fund Management Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS GILD Property Asset Management Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com www.gildrealestate.com
AS SEB Varahaldus Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
Danske Capital AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee

Maaklerifirmad

Compensa Life Vienna Insurance Group SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402
Versobank AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
Danske Bank Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB Enskilda Equities Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802
Mandatum Life Insurance Baltic SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee

Äripäev
Nr 16 (5376) 25.01.2016
ISSN 1406-2585

TEGIJA TURUL

Michael Cohen: Meie hinnangul peaks hinnad selles kvartalis umbes sellisele tasemele jääma.

Barclaysi tooraineekspert usub, et nafta hind võib jääda selle taseme juurde, kuhu ta reedel tõusis. Reedene nafta hinna tõus oli viimase kolme kuu võimsaim, kui nafta hind rallis 6 protsenti, 31 dollarini.

OMX TALLINN
52 nädalat
Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Ä Portfell
Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus
+0,15%

väärtus
230 117 €
27% raha
73% aktsiad

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

aktsiate päevane muutus, protsentides

Statoil	6,8
Volkswagen	4,21
Leroy Seafood	1,91
iShares Europe Stoxx 600	1,58
Tallinna Vesi	1,5
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,63
Tallink	0,60
Olympic EG	0,57
Apranga	-0,39
Apple	-0,51
Microsoft	-0,61

Viimased tehingud
ostis: 14. jaanuaril 285 Statoili aktsiat hinnaga 100,50 Norra krooni aktsia. Tehingusumma oli 28 642,50 NOKi ja komisjonitasu 134,40 NOKi.
ostis: 5. jaanuaril 19 Volkswageni aktsiat hinnaga 130,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 2485,2 eurot. Swedbanki vahendusel tehtud tehingu teenustasu oli 14,06 eurot.

Ä Sinu arvamus
Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

Mario Draghi vedas mind ninapidi

Arvasin, et olen konservatiivselt kaval, kui mullu märtsis 10 000 eurot Euroopa suurfirmade käekäigule panustavasse börsil kaubeldavasse aktsiafondi investeerisin. Nüüd tundub aga, et Euroopa Keskpanga juht Mario Draghi võib olla mulle hoopis vingerpussi mänginud. Möönsin küll juba kevadel, et ega ma ostu ajastamisega ülemäära hiilanud – Draghi oli juba varem majanduse stimuleerimise programmi välja hõiganud ja Stoxx 600 indeks oli aasta algusest kerkinud tubli 15%.

Euroopa 400 suure ja 200 keskmise börsifirma käekäiku peegeldavasse ja EXSA sümboli alt leitavasse ETFi meelitas mind investeerima siiski veendumus, et küllap keskpanga käivitatud võlakirjade kokkuostmise programm euroala majandusele pikapeale ilusa hoo sisse tõmbab ja kui ka mitte, siis USA Föderaalreserv on varem kenasti tõestanud, et ega esimene stiimul teise ja teine kolmandata jää.

Paljutõotav instrument. Põhjendasin siis ostu endale ja lugejatele veel ka sellega, et iShares STOXX Europe 600 ETF on halvima vältimiseks piisavalt hästi hajutatud, keskmisest olulisemalt madalama riskitasemega ja tagatipuks võisin fondilt üsna kindlalt oodata keskeltläbi 2–3% vahemikku jäävat aastast dividenditootlust. ETFi aastane haldustasu on 0,20% ehk võrreldes pankade fondidega sisuliselt olematu.

"13 aastat investeerimiskogemust on mulle praeguseks õpetanud, et keskpankade vastu panustamine on sama tark tegu kui tuulikutega võitlemine – proovida ju võid, aga lõppude lõpuks on ikkagi targem tantsida stiimulite ja intressiotsuste taktis," mõtisklesin siis. "Kui stiimulit juba jagatakse, olen minagi valmis käe senisest vapramalt välja sirutama."

Paraku pean nüüdseks tunnistama, et üsna pea pärast käe ettesirutamist sain kohe valusalt mööda näppe – mõnda aega olin fondiga veel küll ilusasti plussis, kuid aasta lõpuks oli põrguline juba üle 6,5% võrra miinuses. Seda narrim on minu jaoks olukord nüüd, mil algselt lollikindlana ostetud konservatiivsest instrumendist on saanud minu portfelli must lammas, mis on soetushetkest alates kukkunud juba 15,5%.

Ä Hind
iShares STOXX Europe 600 ETF pole tulemusega hiilanud
osaku hind eurodes alates soetushetkest

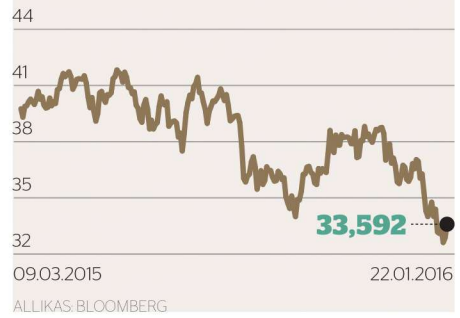

ALLIKAS: BLOOMBERG

Uus stiimul silmapiiril. Lohutuseks vaid nii palju, et neljapäeval sain lugeda Draghi uut avaldust, milles ta ütles, et keskpangal tuleb oma rahapoliitika üle vaadata ja võimalik, et majandusse uut stiimulit lisada. Seda tehakse tema kinnitusel järgmisel nõupidamisel märtsi alguses, kui väljas on värsked majandusprognoosid.

Ehkki see annab mulle lootust, et EXSAst võib ühel päeval siiski veel asja saada, siis igaks juhuks tasuks meeles pidada endise kaupleja, riskifondi juhi ja mitme üleilmse menuraamatu autori Nassim Nicholas Talebi metsatulekahjude võrdlust majanduskriisidega – süstemaatiline pisemate põlengute ennetamine muudab suure tulekahju hiljem palju hullemaks.

> **Mõnda aega olin fondiga veel küll ilusasti plussis, kuid aasta lõpuks oli põrguline juba üle 6,5% võrra miinuses.**
>
> **investor Toomas**

TOORAINE
Nafta hind kerkis reedel võimsalt
Nafta hinna reedene tõus oli viimase kolme kuu võimsaim, ent analüütikud hoiatavad endiselt turu volatiilsuse eest.

Nafta hinna tõusu põhjustasid paljud hiljutised väljaütlemised ning tulemused. Üheks indikaatoriks peetakse näiteks Euroopa Keskpanga juhi Mario Draghi sõnu, et märtsis oleks tarvis üle vaadata keskpanga rahapoliitika. See viitab, et kaasneda võib rahapoliitika leevendamine, kirjutas CNBC.

Reutersi andmetel toetas nafta hinna tõusu ka USAs ja Euroopas valitsev külmalaine, kuigi ilmastiku mõju nafta hinnale jääb analüütikute sõnul üürikeseks. Lisaks sellele soodustas hinna tõusu ka destillaatide ehk diiselkütuse ja kütteõli nõudluse suurenemine.

Brenti toornafta barreli hind tõusis 6 protsendi võrra, 31 dollarini.

PANE TÄHELE

Prantsusmaa vajab lisareforme. Majandusminister Macron ütles, et valitsus plaanib välja tulla uute majandusreformidega.

Made in China uues kuues. Hiina valitsus tahab Hiinas toodetud asjade kuvandit paremaks muuta.

Apple saab Google'ilt miljard dollarit. Soov, et Apple hoiaks otsingumootorit oma seadmetes.

Ä Loe veebist
Värsked börsiuudised
www.aripaev.ee/bors
Turgude ülevaade
investor.aripaev.ee

Äripäeva Akadeemia

ÄRIPÄEVA MAKSUKOOL
16.02.2015 - 19.04.2016

See on koolitusprogramm, kuhu on oodatud piiriüleselt tegutsevate ettevõtete juhid, finantsjuhid, pearaamatupidajad, raamatupidajad, juristid.

Koolitaja on
MARKO SAAG

Äripäeva Maksukooli hind on **1999 eurot** (km-ga 2399 eurot).

Täpsem programm aadressil
akadeemia.aripaev.ee

Äripäev

Info ja registreerimine:
Annely Põder,
telefon **667 0285**, e-post
annely.poder@aripaev.ee